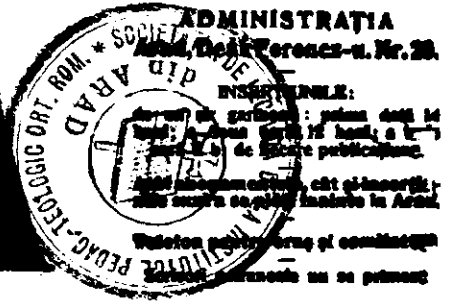

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 6 luni 10 cor.
pe 3 luni 5 cor.
pe o lună 2 cor.
N-ri de Duminecă pe an 4 cor.
pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA

Anul VIII.

NUMER de DUMINECĂ

Nr. 37.

In atențiunea viriliștilor români din comitatul Aradului.

Lista membrilor viriliști ai congregațiunii comitatului Arad, se va compune prin comisiunea verificătoare a comitatului, în 19 și 20 Septembrie a. c. st. n.

Preoții, advocații, profesorii etc. au favorul legal, ca darea lor, precum și a soțiilor și băeților lor minoreni, să se compute dublu la compunerea listei dacă aceasta o cer la timpul său.

Atragem deosebita atențiune a preoților și a advocaților noștri, ca până în 19 Septembrie a. c. st. n. inclusive, prin un petiu — scutit de timbru — se ceară ca darea să li-se compute dublu.

Petitul e a se adresa comisiunei verificătoare, (Igazoló vllasztmány) și trebuie înaintat vicișpanului.

Interesele poporului nostru cer, ca nici unul care solvește darea recerută să nu rămână afară din listă, deci rugăm cu insistență pe cei îndreptățiți, să se useze de dreptul garantat în lege, până la timpul sus indicat, căci reclamările ulterioare nu se iau în considerare.

Adunarea dela Biserica-Albă.

Invetătorii confesionali români din diecesa Caransebeșului în 11 și 12 l. crt și-au ținut adunarea generală a Reuniunii lor în Biserica-albă. Ei au avut la adunare și un oaspe neobișnuit: pe inspectorul școlar regesc al comitatului Timișorilor dl Sebesztha Károly, care sub întreaga durată a adunării a participat la dezbateri. Din propria inițiativă ori reprezentând pe guvern, nimeni n-a căutat în ce calitate ia dl Sebesztha parte la adunare. Invetătorii l-au primit cu cinste, mai mult, făcutu-s'a și esces de curtuasie, salutându-l președintele în limba maghiară, dar însfârșit s'a trecut peste aceasta greșală, sfârșitul a fost bun și aceasta a iertat totul. Inspectorul școlar al comitatului Timișorilor a avut prilejul să-și câștige nemijlocite convingeri despre chipul în care-și urmează Reuniunea activitatea.

Căci aceasta a trebuit să-i fie scopul. Pe acesta l-a mărturisit și densusul și nimeni nu avea nevoie a crede într'altul.

Nivelul înălțat al discuțiilor, demnitatea dezbaterilor, observarea strictă a cadrelor demarcate prin statute, toate acestea nu puteau să-i treacă neobservate inspectorul,

om de școală și densusul, și să nu i stoarcă laude chiar asupra celor văzute.

— Cu adevărat adunare de intelectuali a fost aceasta—a observat dl Sebesztha în decursul banchetului, felicitând pe invetătorii și închinând în sănătatea lor.

Și invetătorii nu i-au rămas datorii. Mai mult de cât condescendență, ei l-au srbătorit pe inspector.

Entuziasmul a răpit și pe alții. Intâi primarul orașului dl Roșu, pe urmă protopopul Filip Adam, și, provocat a doua-oară de dl Sebesztha, Dr. Braniste, redactorul «Drapelului» au găsit cuvinte potrivite a răspunde cuvintelor loiale și înțelepte ale d-lui inspector Sebesztha.

Manifestațiunea aceasta frumoasă, care nu trebuia conturbată prin nici o disensiune pentru-că era pătrunsă de un sincer, înalt și adevărat patriotism, n'a aflat însă complăcerea presei maghiare.

Ce s'a întâmplat adevărat?

Aflat-a onorabila presă soviniștă că invetătorii români din Diecesa Caransebeșului, au vestejit și densusul — ca și colegii lor din Diecesa Aradului — într'o altă formă însă, proiectul lui Berzeviczy, care se bate în cap cu cele mai rudimentare principii de pedagogie și metodică. Cum s'a putut aduce un astfel de conclud în prezența inspectorului regesc și cum a putut felicita inspectorul regesc pe astfel de invetătorii?

Aceste sunt întrebările pe cari presa din cestiune le pune d-lui Sebesztha, cu o aspră muștrare pentru atitudinea sa din Biserica-albă.

Nu vroiam să justificăm atitudinea d-lui Sebesztha, de teama să nu-i facem serviciu rău luându-i apărarea, nici să intrăm în discuție — în cazul de față n-o merită presa aceasta — asupra întrebărilor de sus, și altfel de vedită absurditate, vom fixa însă pe scurt morala cazului din Biserica-albă.

Ne vine oare-cumva ca și cum ar fi fost păcat de tot entuziasmul cheltuit, păcat de... cum i-am zice, efortul ce-am făcut pentru a uita un moment multe-multe, și a răspunde dragostei cu dragoste. Asta o simțim noi. Ce va simți însă dl Sebesztha? Desigur pentru densusul picăturii aceste trebuie să fie mult mai amare.

Decepția pe partea lui trebuie să fie mai ales. Și, la rândul său, credem a se fi convins acuma, că vremea oamenilor cinstiți pentru viața-le publică, este încă departe, departe.

Propagandă romano-catolică în România. Înainte cu vre-o trei zeci de ani, călugărițe romano-catolice au primit concesiunea dela guvernul României să înființeze în România mai multe pensionate

de fete. Li-s'a pus numai condițiunea de a respecta legile și programele de învățământ din România și a se feri de orice tendență de proselitism. În chipul acesta au fost deschise pensionate de fete în București, Iași, Galați și Craiova puse toate sub conducerea călugărițelor aduse din Germania.

N'a trecut însă multă vreme și maicele au uitat condițiunile guvernului român. Simțind o poziție întărită în regat, ele au început a desconsidera legile și interesele țării românești, și a nu sluji decât intereselor catolicismului; au început a nu mai respecta legile țării referitoare la instrucție și a propaga pe față ura în contra ortodoxismului și în contra neamului românesc.

În urma multor plângeri adresate în privința aceasta guvernului român din partea părinților cari aveau fete în aceste pensionate, dl ministru de instrucție Haret s'a văzut îndemnat să facă cercetare severă care a dovedit următoarele:

S'a constatat că fetele de lege ortodoxă sunt îndemnate să treacă la catolicism, ori chiar să se călugărească. S'a constatat că elevele nu dau examen și la școalele statului, așa cum dispun legile țării, că să întrebuințeze manuale neîncuviințate de ministru și personal didactic neautorizat din partea guvernului; că educație religioasă elevele ortodoxe nu primesc de loc, ci sunt obligate să meargă la capela rom. catolică. Guvernul român a provocat direcțiunile acestor institut să saneze aceste neajunsuri și să se supună legilor și regulamentelor aflătoare în vigoare, ear pentru elevele ortodoxe să angajeze câte un preot ortodox care să le predea religioana.

Și ce au răspuns direcțiunile? *Că autoritățile lor superioare se află în străinătate.* Vor cere întâiu avizul acestora și apoi vor da răspuns guvernului.

În fața acestei noue dovezi de nesupunere, ministrul român de instrucție a decretat *darea lor în judecată*, asupra căreia, consiliul permanent de instrucție, va avea să se pronunțe în 6 Sept. st. v.

Afacerea aceasta este acum obiect de discuție și în presa maghiară, care se-nțelege vrea să-și făurească un argument din această atitudine a guvernului român, pentru politica sa față de noi. «Vedeți cum procedează guvernul român față de străinii din țeara românească? are aerul a ne-o spune, ziarul lui Tisza »Az Ujság« ocupându-se de afacere.

Noi am fi adevărat acești străini? Ne permitem a întreba respectuos pe venerabilii dela »Az Ujság«?

Nisuițe zadarnice.

Confrații maghiari orbiți de șovinismul nefericit, nu-și pot da seamă de loc de păcatul și nedreptatea, ce o comit față de celelalte popoare din țeară. Nu-și pot da nici măcar seama, că cel mai periculos joc pentru ei, e jocul cu focul șovinismului, jocul, care are ca urmare nu numai nefericirea neamului lor, ci duc și patria pe povernișul cel mai periculos.

Urtă boală e boala șovinismului! Om cu mintea întregă, vrednic de a aduce la îndeplinire fapte nobile și mărețe, prin care să se înalțe pe sine și prin sine și neamul, din care se trage, șovinismul, aceasta boală urtă, îl degradează la starea de sălbaticime; îl face din om cult și stimat, un individ urt și urgisit de toți!

Sunt ei în curat cu înprejurarea aceasta; sunt ei încurcat, că lumea-i urgisește, sunt însă orbiți atât de șovinism, că nu există stavilă în lume, care să-i abată dela calea apucată, de cât numai o stâncă, de care să se starăme naia șovinismului!

Sfaturile și capacitările binevoitoare, ba chiar și admonierile făcute la adresa lor, înseamnă bob aruncat pe părete. Și omul, care cunoaște de aproape naturelul lor, și-a dat de mult seama, că e imposibilitate a-l abate dela calea apucată. Mai imposibil de cât a-l zice unui munte, să se miște din locul său! Pentru că ținta lor e: *ori stat național maghiar, ori prăbușirea lui!* Și însufleții și încuragiați de aceasta fantomă, nu observă și nici că pot observa pericolul la care aduc ei statul, nu observă, cum caută ei înșiși a-și pierde cu timpul și puținul, ce-l au, pentru multul, la care aspiră, dar vecinic nu-l vor ajunge!

Că, confrății nostri maghiari își consumă puterile lor într-o luptă zadarnică și periculoasă, asta e treaba lor. Numai cât și noi, cestelalte popoare, suntem împedecate în mersul nostru cultural. Nu ne temem de maghiarizarea lor, ne supărăm însă și suntem chiar îngrijați, că ni-se pune cele mai mari pedeci în înaintarea noastră pe toate tere-

nele. Și azi au mers cu îndrăsneala până acolo, că voesc a pune mâna chiar și pe școale, unicul mijloc rămas pentru înaintarea culturii la poporul nostru.

În biserică și-au băgat deja mâna, împărțind preoților anual niște sumușe de bani nu pentru dragostea lor ori iubirea de dreptate, nu, Doamne ferește! Aceștia sunt banii lui Iuda; banii cu cari voesc să deschidă o ușă, ca să poată intra cu ușurință în cetatea neamurilor, spre a o dărîma! Ear' azi vreau să pună mâna pe școale, ori mai bine zis pe învățătorii noștri, spre a-i folosi de niște unelte oarbe, pentru ajungerea scopului lor mârșav!

E o mare îndrăsneală aceasta. Și părinții patriei, conform firii lor, nu vor între-lăsa, a nu face și aceasta experiență, cauzând pagube enorme pe terenul culturii și înaintării poporului. Și în cât e o imposibilitate, de a-l abate dela calea aceasta greșită, nu ne rămâne alta, de cât să căutăm, mijloacele mai potrivite, pentru, înfruntarea răului, ce ne amenință.

Mulțumită lui Dumnezeu, că azi avem un număr îndestulitor de cărturari între poporul nostru de rînd, poate fi un puternic mijloc de rezistență tuturor atacurilor îndreptate contra noastră. Un mijloc, prin care nu numai că vom mai pune peatră pe peatră la înaintarea culturii, dar va fi totodată și cel mai puternic mijloc, de a desvolta și păstra sentimentul național în poporul nostru. Și acest sentiment *trebuie desvoltat până la treapta, de care va avea să se izbească toată lupta potrivnică a dușmanului!*

I. G.

Răspuns la articolul

„2 icoane din cercul naționalităților noastre.“

Sub acest titlu a apărut în „*Néptanítok Lapja*“ în Nr. 33 un un articol referitor la Românii din Poarta Bran și la Germanii și Șvabii de lângă Budapesta.

Autorul acestui articol Kovács Gábor, orbit de boala cea lipicioasă, de șovinism, care tocmai în zilele noastre își ajunge cul-

mea, își uită de problema sa ca învățător se aruncă în valurile șovinismului, care vede, că la acel grad s'a potențat, înci-a întunecat mintea și i-a subjugat rațiunea.

El, care are de chemare propagarea și infiltrarea iubirei și a adevărului în inimile tinerilor, caută, ca gheunoaia după insecte să dea urei tot mai mare teren și s'o potenteze între cele 2 națiuni conlocuitoare între Români și Maghiari.

În primul rând combate pe bravii noștri preoți și învățători, pentru-că sădesc în inimile generațiilor tinere iubirea și dragostea față de limba lor maternă, și pentru că dau tinerilor Români în cadrul legilor existente o cultură națională românească.

„E drept, că pretensiunile lor (ale învățătorilor Români) nu sunt mari, căci cunosc un coleg care a funcționat la școala centrală și care ducea cu sine la școală ceapă, pâne 2 cruceri și oțet și acesta era întreg prânzului, ba a și mai cruțat din salariul său de 200 fl.

D-le Kovács, ceea-ce privește ceapa și oțetul, care i-a mâncat, aceea e chestie de gust „de gustibus non est disputandum“ ear ceea-ce privește împrejurarea, că de salariul lui a fost foarte modest, nu ca D-tale gras, și totuși a cruțat, te asigur, că mai curînd se va delecta publicul la auzul tobei la casa D-tale, decât la casa aceluia coleg al D-tale, care a știut din salariul său modest, adunat cu crucerul dela bietul țeran să cruțe și să pue la o parte, pentru zile negre.

„Preoții cu puțină excepțiune știu ungurește, dar numai atunci i-am auzit vorbind când cu ocazia venirii inspectorului de școală l-am petrecut la școalele române unde în cele mai multe cazuri au fost și preoții de față.“

Nu cumva pretinzi în șovinismul D-tale D-le Kovács, ca și preoții să servească în limba maghiară înaintea sfintului altar, ba mai știți cum se schimbă spiritul timpului, mâne poimâne vei pretinde, ca și paserile, care trăesc în aerul țării ungurești să-și schimbe glasul de până aici și să înceapă a ciripi în limba maghiară?

PRIMĂVARA.

De: Adrian Ungurean.

S'au prins tovarăși amîndoi

Acuma primăvara

Îi vîd trecînd pe lângă noi

În toată seara.

Atît îi sunt ei de iubiți

De când e svon în crînguri

Atît se simt de fericiți

Și-atît de singuri...

Din rîriști eșe luna blînd

Și stelele ard iarăși

Ca'n toate serile de când

s'au prins tovarăși.

În aerul acesta plin

De farmecele seri

Uitat-au lumea pe deplin

Cu-a ei miserii.

Și ea mînuțele și-a 'ntins

C'atîta îl adoară

Și 'n taina nopții ei s'au prins

De subsuoară.

Pășesc așa încet trudiți

De-acelaș gînd ferbinte

Sunt tineri și sunt fericiți...

Și făr' de minte!

De aceea când îi vîd trecînd

Aproape 'n toată seara

Îmi fulgeră ceva prin gînd

E primăvara!!

Ohurtacher

NAPOLEON BONAPARTE.

(Urmare.)

XVII.

Napoleon spera să erneze cu armata sa în Litvania într'un loc, de unde, în cazul reînceperii expediției, să fie aproape de Sant-Petersburg.

Retragerea și-a întocmit-o deci așa:

Kutusow cu trupele lui era totdeauna în urma Francezilor și lângă Malojarslavetz i-a și atacat. Dar Rușii, au fost bătuți și de-aci înainte urmăreau mișcările armatei franceze numai din depărtare și cu mare precauțiune.

Se lăsase o iarnă aspră. Mai întâi înghețară caii, apoi chiar dintre soldați mulți au înghețat în marș; ear trupele de rezervă, pe care Napoleon după o premeditare înțeleaptă le-a lăsat în diferite puncte, au fost sau împrăștiate, sau alungate la locuri mai îndepărtate din partea Rușilor, ceea-ce măria pericolul situației.

„Ce situație îngrozitoare!“ scrie un martor ocular. „Zimbetul a dispărut de pe toate buzele, o paloare mortală se reoglindea în fețele tuturor; numai mizerie și istoveală exprimă fiecare figură. Și ca să nu lipsească una dintre loviturile sorței, din Paris sosește știrea, că un arestant, anume Malet, scăpând din închisoare răspândi vestea, că împăratul ar fi murit și puțin a lipsit, că nu s'a făcut prin vicișug și forță domnul Paris-ului și poate a întregii Franței.“

„Răul nu vine singur“, zise împăratul viteazului său general Rapp. Trebuie să plec

cât mai curînd la Paris, ca să recâștig încrederea publică și curajul și să adun bani pentru noul armate. Învingerii mari pot să repare totul.“

Nu știa că steaua marilor victorii a dispărut d'acum de pe cerul său.

În Smolensk, împăratul nu putu să petreacă mai mult timp. Lipsa de care sufereau mai ales rezervele îi strică socoteala; fiecare oră fiecare minut amenința cu nou pericol. Unele divizii ale armatei în retragere fură bătute pe drum, altele ear prinse. Afară de aceasta și frigul făcu mari pustiiri prin șirele soldaților. La mijlocul lui Noembrie termometrul arătă 18 grade supt zero. Cavaleria și artileria perdu mai mult de 80.000 de cai. Francezii lăsară nenumărate tunuri stricate în zăpadă, ca împreună cu cadavrele ce zăceau lângă ele să despre știre hordelor moscovite, cari în bucuria lor sberau ca niște sălbatici, la ce-a ajuns acea armată superbă și strălucită, care a cucerit jumătate de lume și acum eroicește și mută dar fără a-și pierde gloria, își încheie cariera sa de glorie.

Norocul, care atîția ani de-a rîndul îl însoțise pe marele Napoleon, îl părăsi pentru totdeauna și îngrămădi pe tot momentul în calea lui noul obstacole, noul greutăți, noul încercări.

Când armata franceză istovită și pe jumătate moartă ajunse la cel mai periculos punct al retragerii, la Berezina, timpul să înmuie dintr'odată și riul se umflă de zăpada topită. Facerea podului era împedecată de generalul Tschigachoff, care avea supt comanda sa 25 000

Ear ceea-ce privește Imprejurarea, că poporul Român nu voeste să învețe unguerește și că e leneș, am să-ți răspund în puține cuvinte. Poporul Român din Poarta Bran și în genere în Ardeal n'are lipsă de limba maghiară nu-și rupe limba cu cuvinte unguerești până când limba de conversație între un sas singur e cea română. Ear ceea-ce privește lenevia și necultura Românului, te rog D-le Kovács ian aruncă-ți privirea asupra Sécuimii, ian fă o călătorie mai întâi printre conaționali D-tale sécul și după aceea mergi în centrul Africei, atunci de sigur te vei mira, cum s'a putut, ca să străbata mai curând cultura la băștinașii Africei, decât la Sécuii din Europa cultă.

Ear Sécuiilor despre hărnicia lor le-a mers veste. Atât sunt de harnici, încât nu mai lapedă cioarecii de pe ei până nu se rup, sau dacă-i lapedă, îi lapedă nu cu scopul să-i spele ci uumul să-i întoarcă.

»In ținuturile acestea ale Branului a realiza ideea maghiarizării, a-i face pe Români să cugete unguerește după a mea părere ar dura secolii întregi, ba afirm, că e imposibil.»

Aceasta nu trebuie s-o mai afirmi D-ta, deoarece e un adevăr ad oculos, despre care s'au convins moșii D-tale veacuri de-a rândul și despre care spre cea mai mare-ți durere te convingi și D-ta acum.

După o lungă agitație, după o perfectă halucinație începe D-l Kovács a lăuda pe Germanul și Șvabul din jurul Budapestei »că poartă nădragii unguerești, poartă cizme cu pinteni, joacă ciardașul, că și-au uitat aproape mai toți limba lor maternă și că, în biserică imploră ajutorul Dumnezeesc în limba maghiară, nu ca Românii în limba română.»

D-le Kovács pe care-l ții mai fericit și om cu caracter, pe acela care și-a părăsit portul său național și și-a pierdut cea mai scumpă comoară a sa, limba, sau pe acela, care cu un conservatism de admirat ține la tradițiunile strămoșilor săi?

Nu cumva și D-ta ești împărțit de fericirea celui dintâiu?

Nu cumva și D-ta ai jertfit 5 pițule de țigari tăiat perciunii și ți-ai cumpărat pinteni, ca să ajungi dela Iehova la Hadúr.

Te asigur D-le Kovács, că Românul de dragul ismenelor cicoșilor nu-și urăște pitorescul costum național și de dragul limbii maghiare nu încetează de a răsuna doinele românești la coarnele plugului și prin codrii și platourile Carpaților.

»Vorba multă sărăcia omului.»

Atâta am să-ți mai spun, că m'a cuprins mirare, cum un om cult, cum te ții D-ta, ai putut să scrii în coloanele unei foi aceea, ce zilnic se poate auzi numai dela măturătorii de stradă și dela cocși unguerești.

Viștea-de-jos

N. Niculescu
Invățător.

Intrunirea învățătorilor din eparchia Caransebeșului.

— Raport special. —

Duminecă și Luni, la 11 și 12 c. n. și-a ținut în Biserica-Albă Reuniunea învățătorilor gr. or. rom. din Diecesa Caransebeșului adunarea generală anuală. La gară am fost întâmpinați de primarul orașului Ion Mic. Roșu și presidentul comunei bis. Dr. Aurel Novac. Chemarea Duhului sfânt s'a oficiat în biserică română din localitate, unde ne-am putut convinge despre gustul estetic al fraților noștri de aici cu privire la interiorul bisericii: Catapitesma este sculptată din lemn într'un stil combinat în care dominează barocul și neaurită cum se greșete mai pretutindeni! Cerul este văruiat alb și împodobit cu stele vinate; icoane și lumini puține și numai de cele de o materie mai bună, ca să nu strice punga și sănătatea bisericii. Atât naia cât și tinda bisericii era ticsită de lume. Ne-a impresionat plăcut „Impărate ceresc” cântat de părintele protopop Filip Adam.

Cătră orele 10 s'a început ședința. Președintele dl Traian Lința, a ținut un discurs ce a produs adencă impresie. Salutați fiind, au răspuns pe rând mandatarul Consistorului, protop. Filip Adam, primarul I. M. Roșu, președintele comitetului parochial Dr. A. Novac, inspector regesc, dl Sebesta și premierul corpului didactic din localitate, dl Schenk. S'a stabilit textul unei telegrame pentru arhiepiscop și s'au cetit telegramele de felicitare venite dela prietini d'ai Reuniunii. Raportul general al comitetului fiind deja

publicat în anuarul societății s'a trecut la disertația: „In ce chip își poate câștiga și susține învățătorul autoritatea și respectul în — și afară de școală.”

Referentul, dl Mihai Crăciun este mai presus de ori-ce îndoială om srguincios și cu frumoase cunoștințe. Călăuzit de adevărul, a reușit să expună nimerit părerea generală a învățătorilor, arătând că poporul pe bietul învățător îl încarcă cu un sac de slujbe și îl plătește de pildă pentru înmormentări „la care va fi poftit” (vezi Foaia Diecesană) cu câte 20—40 cr. Și și pentru atâta pretinde să-i fie sclav, să se tirăe înaintea frunțașilor alături cu criznicul. Trebuie să fie în păpuc la toți presidenții și episcopii. Și noi mai rezonăm, cum „să se prindă șutul cu cornutul”.

„Cum să-și mențină învățătorul autoritatea”, rămâne dar muzica viitorului, când va ști și Românul, că dela dascăl îi atâră soarta și îi va plăti să poată trăi și el omenește. Alte vremuri vor diserta „cum să ne ținem autoritatea”, nu mârșăvenia de astăzi. Și dacă e cert, ca acele vremuri trebuie să le solicităm noi învățătorii, atunci singurul lucru, ce ni-se cere, este să fim de omenie, că numai așa ajungem la scop că de, fie vorba între noi — nici noi nu suntem îngeri. Cultura va netezi cu vremea tot mai mult și corpul nostru dascălesc. Și în cinstea culturii, mântuitoare a tuturor nevoilor vieții, salut și din locul acesta nobilul avânt sufletesc al iubitului nostru coleg conferențiar, care cred că va recunoaște împreună cu mine abisul dintre visul d-sale și între cruda realitate.

În ședința II. d-nul P. Bandu (Obad) și-a cetit, conform programului, disertația: „In ce măsură poate contribui casa părintească la educațiunea școlară (singurul punct). Prelegătorul are o dicție plăcută și mai ales limbaj corect românesc.

Și-a dezvoltat teza cu multă abilitate. La propunerea secretarului I. Marcu li-s'a votat și mulțumire protocolară pentru munca, cu care ne-au făcut cinste. În fine se verifică protocolul ședinței premergătoare.

În ședința III. s'a isprăvit partea, teoretică urmând discuțiile asupra referadelor comisiunilor. Concluziunile țin de prisos a le mai iat ercala și aici; se pot ceti în anuarul, ce va fi edat conform usului.

Alegerea funcționarilor s'a urmat sub presiunea ad-hoc al M. On. domn protopop Pepa (Buzias). Comisiunea candidatoare a avut fericită idee a propune și congresul și-a ales unanim de president pe valorosul prieten al școlii dl Ilie Trăila (Oravița).

După încheierea adunării generale s'a dat un banchet. „Gheșia”.

de oameni, bine înarmați și obișnuiți cu aspreala climatei; el era spriginit de cei 25.000 soldați alui Wittgenstein, cari se apropiu din dreapta și de armata de 50.000 soldați alui Kutusow, care manevra în aripa stângă. Numărul armatei lui Napoleon se urca cel mult la 30.000, rezervele în număr de 40.000 constau numai din bolnavi și răniți.

În 26 Noembre le succese Francezilor cu mare greu a face două poduri peste Berezina. Trecerea se întâmplă în 28.

Am cerca în zadar a descrie amănuntele ei teribile. Graba și zăpăceala împedică ori-ce ordine sau disciplină; trupele înaintau cu grosul, fără nici o rânduială, pe poduri; carerele de transport se răsturnară, câte-o trăsură cu praf de pușcă sbură și în aer. Gloanțele de tun rusești cădeau ca ploaia în mijlocul șirelor dese ale Francezilor. Mareșalul Victor cu cei 10.000 soldați ai săi își tăia cu baioneta drum prin învâlmășeala de oameni. Și valurile luaseră cu sine o mulțime de victime.

Trecerea peste Berezina o plăti Napoleon prin moartea a 20.000 de oameni. Și poate că și mai mulți ar fi perit acolo dacă mareșalul Ney cu 9000 de soldați nu l'ar fi respins pe Tschigachoff și dacă generalul Victor nu îi împedecă, cu cei 6000 de soldați ai săi, înaintarea lui Wittgenstein.

În fine la 3 Decembre ajunseră Francezii la un așa loc, unde scăpară de urmărirea Rușilor și găsiră nutremânt destul și cartiere încălzite. În 5 Decembre era Napoleon în Smorgony. Aci adună pe toți generalii săi împrejurul său și predând comanda generală lui Murat,

după-ce le mulțumi la fiecare separat și la toți în general pentru vitejia și statornicia lor admirabilă și și-a luat adio dela ei în mod mișcător, plecând sub pseudo-numele de principe de Vicenza, care călătorea cu el, peste Vilna, Varșovia și Drezda, — la Paris.

Absența lui puse capăt vrajei persoanei lui, care încă pân'acum erupera ori-cărei plângeri și neîndestuliri. Murat într'un conziliu de război a vorbit furios contra lui Napoleon și când, pentru aceasta, generalul Davoust îi făcu imputări pentru nerecunoștință, dispăru fără urmă din armată.

Prințul Schwarzenberg se despărțise mai înainte de prințul Eugen de Beauharnais, generalul prusian York trecuse și el pe partea dușmanilor lui Napoleon. Tarul Alexandru ajungând cu trupele sale la riul Wistula serbă într'un manifest succesul, pe care nu ei l'au câștigat. Cea mai mare parte a trupelor franceze se refugie între zidurile Danzig-ului.

Împăratul Napoleon ajunse în 19 Decembre în Paris. Imediat convocă consiliul și ordonă începerea asentărilor. Din contingentul anului 1814 s'a votat 350.000 de oameni; din garda națională trupe de 100.000 se transformară în regimente de linie, ear 40.000 de marinari fură transpuși la artilerie. De cele 300 de milioane, cari serviră la acoperirea cheltuelilor, s'a îngrijit însuși împăratul.

Din Spania sosiră știri de învingeri, din Germania știri rele. Regele prusian încheiă o alianță cu țarul Rusiei și merse din Berlin la Breslau, unde cei doi monarhi se întâlniră în 15 Martie.

Napoleon primi declarația de război a Prusiei în 17 Martie și în același timp i-se anunță că Bernadotte, regele Svediei, intră și el în coaliție. Austria, așa se părea, sta la îndoială ce să facă; chiar și Dania, vechea și fidelă aliată din timpuri bune și rele, și ea sta la îndoială.

Un pas decisiv, o mare victorie, era o chestie vitală pentru Napoleon, care plecând în 15 Aprilie pe câmpul de luptă, din Sant-Cloud. Armata lui în număr de 115.000 era compusă în mare parte din recruți.

Prima bătălie mai mare, care fu precedată de mai multe ciocniri mai mici, avu loc lângă Lützen în 2 Maiu. Garda nouă și veche care forma aripa stângă, o comanda însuși împăratul; în centru era Ney, ear în flancul drept vice-regele Eugen de Beauharnais. Trupele coaliției, în prezența țarului și regelui Prusiei, începură ofensiva la orele 2 des de dimineață având ca țintă a ataca centrul francez. Victoria se părea mult timp nehotărâtă dar măsurile geniale luate de Napoleon și fabuloasa vitejie a trupelor franceze sili, în sfârșit pe adversarul aproape de două ori mai mare în număr, să se retragă. Perderile Rușilor și a Prusienilor se ridicară la 30.000 oameni, ear ale Francezilor 10.000.

După acest succes strălucit Napoleon își făcu intrarea serbătorească în Drezda și duse între aclamările de bucurie ale poporului la palatul său pe unicul aliat rămas credincios, pe regele Saxoniei.

În 19 lângă Weissig, în 20 lângă Bautzen, la 22 lângă Reichenbach armele franceze fură

La friptură se ridică protopopul Filip Adam, care prezida masa, și închină în sănătatea Monarhului. Toastul de loialitate a fost ascultat de public stând în picioare.

I. Marcu, notarul Reuniunii toastează pentru Episcopul diecesan N. Popea și pentru reprezentantul acestuia Filip Adam.

Constantin Liuba, salută autoritățile, pe primarul orașului I. Roșu, pe căpitanul orașului, și comitetul parochial în frunte cu președintele său Aurel Novac.

George Tunia ridică paharul pentru inspectorul școlar Sebesztha.

Sebesztha Károly, mulțumeste pentru călduroasele cuvinte ce i-s'au adresat. A urmărit cu deosebit interes tot decursul dezbaterilor de două zile, care i-a făcut cea mai bună impresie. În multe privințe cu păreri corigate merge acasă și pe viitor dânsul va fi cel dintâiu care va promova cauza Reuniunii, îndeosebi când aceasta își va ținea adunarea generală pe teritoriul său didactic. N'a făcut nici pân'aci osebire între învățători, d'aci înainte va îmbrățișa tot cu mai multă căldură cauza învățătorimii.

Toastul loial al inspectorului școlar a fost primit cu entuziasm.

Nivelul înălțat la care s'au menținut cele două zile ale adunării, în mod vădit a făcut cea mai bună impresie asupra inspectorului regesc.

— Cu adevărat adunare de intelectuali a fost aceasta — observă celor din nemijlocita sa apropiere.

Romulus Ancușa, închină pentru delegatul Reuniunii aradane Iosif Moldovan și pentru reprezentanții Reuniunii corpului didactic din localitate.

Iosif Moldovan, mulțumeste pentru ovațiunile aduse Reuniunii învățătorilor de dincolo de Murș și închină pentru prezidentul Lința.

I. Roșu, primarul orașului se ridică între aclamațiuni. Arată cum Reuniunea are 400 membri ear „Délmagyarországi tanító egylet“ numără aproape la 2500 membri, cu toate că nici pe departe nu se poate sprijini pe o populație așa numeroasă cum suntem noi Români. O stăruință mai intensivă trebuie să dezvoltăm. Accentuează apoi că scopul nostru trebuie să fie înțelegerea cu celelalte naționalități. Să cultivăm forțele care ne apropie, ca vijeliile ce pot veni să ne aple sub un acoperiș.

Filip Adam: Aprobă cuvintele lui Roșu dar observă una: nu numai noi să cultivăm dragostea față de confrății noștri ci și dânsii s-o cultive față de noi. În speranța că asta se va face, închină și dânsul paharul pentru idea păcii.

Sebesztha Károly: Închină pentru presă, factorul cel mai puternic dela care depinde, triumful ideilor. Dacă noi sulevăm o idee, trebuie să-i

încoronate de nouă glorie, însă ziua aceasta din urmă aduse împăratului tot-odată și durere adâncă, pierdere neconsolabilă. Cel mai iubit și mai credincios general al său, Duroc, fu rănit mortal. Napoleon se aplecă plângând spre muribund, se despărți zdrobit și spriginindu-se de doi generali ai săi, de viteazul său general, despre care și cu mulți ani în urmă numai înduioșat își aducea aminte.

Capii coaliției recunoscără, că vulturul francez se înalță din nou amenințându-i cu perire, și ca să poată strînge nouă trupe, cerură armistițiu. Această pauză ținu până la 10 August. Când se termină, Napoleon avu o surprindere amară. În locul păcii sperate primi o nouă declarație de război, la care de astădată luă parte și socrul său, împăratul austriac Francisc.

Ne putem închipui ce tărie sufletească a trebuit să aibă Napoleon ca să poată da piept cu aceasta înșelare grozavă și cu pericolele ce proveniră dela ea. Dinspre Boemia se apropia o armată rusească, prusă și austriacă de 200.000 sub comanda prințului Schwarzenberg; din Silezia 100.000 de soldați sub Blücher, dela Nord 10.000 de oameni, între cari foarte mulți voluntari, de oare-ce însuflețirea și reacțiunea națională se trezi în toată Germania și era nutrită și mărită de principii germani în toate modurile și cu toate instrumentele închipuite.

Noua campanie se începu bine. Napoleon în Silezia, generalii săi printr'alte puncte, căștigă bătălii și mari și mici și când principele Schwarzenberg asedia Drezda și era aproape s'o ocupe, deși generalul St. Cyr o apăra cu o

rugăm pe dânsii ca să se pătrundă de ea și să i dea consistență, viață. Dând expresiune speranței că reprezentanții presei prezenți aci vor fi ecoul adevărat al sentimentelor ce ne animează, termină dânsul — vă rog să închinați în sănătatea lor. Sofronie Nedici închină pentru preoții cari au onorat adunarea cu prezența lor.

Dr. Braniste: Se simte îndemnat a răspunde cuvintelor d-lui Sebesztha. Jurnaliștii români nu prea sunt alinați nici de societatea în serviciul căreia stau, cu atât mai surprinzător este cazul de față, când presa românească este salutată dintr'o parte care — să fim sinceri — am considerat-o tot-deauna de ostilă, partea în care noi jurnaliștii români tot-deauna am dat. Este vesel de prețioasa dovadă ce-o dă dl Sebesztha: că totuși este dată posibilitatea și între împrejurările de azi, ca un om de școală să stea în serviciul adevăratei culturi.

Presa română onorează atențiunea gingașă a d-lui inspector, pe care l-a luat de destule ori în ascuțișul condeiului și se poate, că și d'aci înainte să-l mai ia, căci, vorba vine, între intenții și fapte este o distanță oare-care. Dar s'o știe că și atunci presa română va fi călăuzită de adevăratul patriotism, care a caracterizat presa românească tot-deauna.

Banchetul s'a ridicat la ora 4 într'o dispoziție animată.

Din ură — denunțare mizerabilă.

În abia 5 ani, de când mă aflu într'o comună mare din Banat (Torontal), am dezvoltat o activitate în cele politice locale atât de mare și intensivă, încât azi am ajuns la acel rezultat îmbucurător, că Români de aci, — a căror păstor sunt — nu mai sunt cei umiliți de odinioară, și cei suprimați de către conlocuitorii Șvabi; ci chiar dânsii pe zi ce merge recuceresc toate acele drepturi și privilegii ce cu drept cuvânt le compete în sensul legilor existente. Durere însă că afară de liniștea conștiinței — recunoștință... nici în sus nici în jos. Dela mai marii noștri nici că așteptăm, pentru-că dânsii nici idee nu au că p. e. eu ce activitate am dezvoltat în interesul poporului păstorit de mine. Eu nu m'am laudat, pe altul nu am pus să mă laude, ear' cei cari au fost martori la activitatea dezvoltată și în a căror interes m'am lup-

vitejie de leu, apariția în persoană dădu situației evenimentelor o altă întorsătură și lupta terminându-se cu înfrîngerea totală a celor aliați, dădu în mâinile Francezilor 25.000 prizoneri, 40 de stindarde și 60 de tunuri.

Însă trecerea Bavariei la coaliție răpi dinaintea lui Napoleon ocazia de a se folosi de rezultatul acestei victorii și îl sili să-și transmute cartierul general în Lipsca și să-și concentreze acolo forțele sale militare disponibile.

Oștirile aliate remaseră într'una în urma lui și înerezându-se în numărul lor preponderant, se pregătiră la o nouă luptă.

Napoleon făcu în 15 Octomvrie o revistă împrejurul orașului și își aranjă trupele sale scăzute cu agerimea-i cunoscută. Atacul îl începu a doua zi dimineața la orele 9, prințul Schwarzenberg, spriginit fiind de 200 de tunuri. Coloanelor de atac ale aliaților se înmulțeau din toate părțile ca bureții; aripa dreaptă a Francezilor nu fu în stare de a rezista acestui val distrugător. Genialitatea împăratului ajută și aci. Cei ce se apărau deveniră atacători, cei ce mai înainte atacară, se retrăgeau. Țarul rusesc trimise nu numai rezerva, ci chiar și propria suită în foc, punând, prin această decizie neobișnuită și bărbătească, propria sa persoană în pericol, însă soarta luptei era deja hotărâtă și victoria dela Vachau era asigurată pentru Napoleon cu cei 20.000 de prizonieri ai Francezilor.

Trad. după Aldor: de Mircea.
(Va urma).

tat — din slăbiciune omenească, nu numai că n'au aflat vrednic de-a aduce în publicitate rezultatele activității, ci tot mereu au umblat și umblă a micșora meritul, ba a-l reduce chiar la nulla înaintea incultilor din popor, cari ori nu ved, ori ațîțați fiind la ură de cătră străini, se dau unealtă, și în loc de a respecta pe cel-ce sufletul și-l pune pentru ei, îl năcăjesc cu fel de fel de minciuni. Văzând apoi că șicanările de felul acesta nu supără — recurge la calumniari și face cel mai josnic și mizerabil denunț.

E drept că grosul poporului îți este mulțumitor, văzându-ți activitatea și rezultatele ei, dar' supărarea și disgustul ce și-o cășunează cei 3—4 indivizi nemernici, te aduce la așa grad de disgust încât nu mai prinzi nici o voie de a lupta în interesul nimărui în lume. Și apoi cine se angajează la de astea? În cazul meu 3 frați cari au suferit temniță pentru bătăi și alte lucruri scârboase unul care este cel mai bețiv om în sat, și alți doi cari tot cu idei socialiste și proselitiste se ocupă. — Dar merg cu obrăznicia așa de parte încât născocesc așa calumniile de îți stă mîntea în loc. Apoi merg să denunțe la atari foruri unde știe cu siguritate că au fost condamnați cu desăvîrșire nevinovat fiind, și sperează că cu calumnierea ce o face, deși e convins că minte, veți fi desigur aspru judecat. Toate aceste se știu în comună. Poporul întreg este indignat și tot mereu te îndeamnă să-ți cauți satisfacție. Îți răspunzi că nu voiești să-ți faci lucru pe la judecătorii cu atari bătăuți de Dumnezeu. Cei însă dela ei, că dânsii fruntașii și bătrânii, cu un cuvânt întreg poporul să-ți dea satisfacție ignorându-i când să amestecă printre ei, ba apostrofându-i pentru ticăloșia lor, primești răspunsul așteptat: »da d-le cine se prinde cu așa oameni? Au nu știți d-ta că tata lor așa i-a învățat când au fost juni? »Duceți-ve între prietini, dar așa să vă purtați că mai bine jandarmii și persecutorii să îmi vină la casă decât popa!«

Observ că la denunțarea făcută forul respectiv din cauză de prescripțiune — e vorba că eu aș fi calumniat pe un domn mare — înainte cu 2 ani — nu a luat protocol, apoi și acea că din ai noștri nu au asmuțat pe acei nefericiți, ci oameni dintre străini cari ar voi să bată păstorul ca turma să se risipească și cărora nu le vine la socoteală bună înțelegerea noastră, de oare-ce anul acesta vor fi alegerile comunale și comitatense și li-e teamă că buna înțelegere a noastră le va cauza pierderea terenului de stăpânire ce o au pân'acum.

Popor român de pretutindenea! Feriți-vă de ură și răzburare! Ignorează denunțianții și nu asculta de rău voitorii tăi, încunjură societatea celor pătați și nu lua sfaturile celor invidioși. Fii treaz și ascultă sfaturile și povețele fruntașilor tăi cari nu voiesc nici mai mult nici mai puțin decât că »poporul Român să fie fericit și îndestulit pe acest pământ.«

Un preot român.

Correspondență.

Banat, (Torontal) 14 Sep. 1904.

P. T. Domnule Redactor!

Avisul dlui Dr. Dimitrie Chiroi — pe care-l cunosc personal — ne-a umplut de bucurie înștiințând publicul mare că și-a deschis cancelaria advocațională în centrul comitatului

Ocaziune excepțională!

Din cauza zidirei și câștigării de local, vin-
dem pentru prețuri originale de fabrică:

Servicii de prânz, de cafea, de ceai și de mocca.
Ceașce de cafea, ceai și de mocca în sute de feluri.
Farfurii, tot felul de etaloane (blide) și ștelage
pentru fructe și aluături.

SERVICII DE STICLA fabricate excelente din țeară și din străinătate.
STICLE, PAHARE, FARFURII DE STICLA dela cele mai simple până la
cele mai fine.

SERVICII Pentru LICORURI, VIN, ȘI BERE colorate ori din sticlă de cristal.
Obiect de lux și folosire de alpaca și argint de China, excușiunea cea
mai modernă.

Obiecte de lux, vase, figuri etc. din porțelan fin, maiolica și fayence. —
Vase de nichel, mărfuri de metal, articol pentru arangierea de culine. —

Tasuri pentru servirea de licor, și altele din lemn, sticlă și metal.
Recusite de mâncare din alpaca, ori argintate ori nickelizate, fabricate
din țeară.

Lămpi: Pentru saloane, dormitor, refectorii, birouri, pentru
apartamente de biliard și cabinete de lectură: Pentru
restaurante, localuri de grădini și buline. Cu luminare electrică, de gaz,
acetylen, petrol ori spirit

Ocaziune binevenită dar foarte scurtă pentru cumpărarea de
trusouri, și alte lucruri pentru arangierea de locuințe, ville,
verande și locuințe de câmp. 308

Gebhart J. és Fia.

ARAD, Andrásy-tér 16 szám.

Fondat la 1850 Nr. Telefon. de stat și com. 219.

Comande din provincie se eșecută prompt și la
moment. Izvor potrivit pentru revinzători, uiegar, și
măsari și restaurante.

— Intreprindere de sticlărie. —

Casa de modă

cea mai eștina, solida și prevenitoare.

Stofe admirabile pentru haine, postavuri
pentru costumuri, tot felul de articoli pentru
haine, infrumșetări și asortiment bogat de
brodării.

— Trimit mostre în provincie gratuit. —

Comandele se eșeștuesc prompt și grabnic

Nr. Telefonului 10. 343

HOFFMANN SANDOR

(Edificiul teatrului).

Prăvalie de mașine și tehnologie
a lui

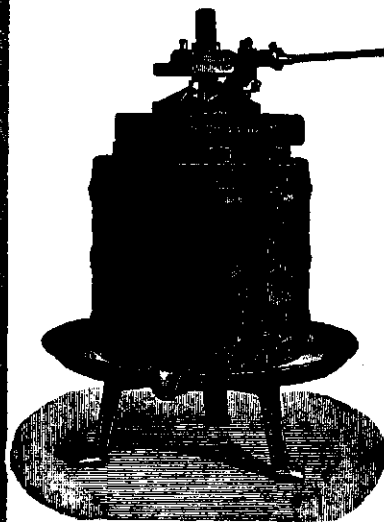
KOVÁCS SOMA és Társa

Arad, Palatul Neuman.

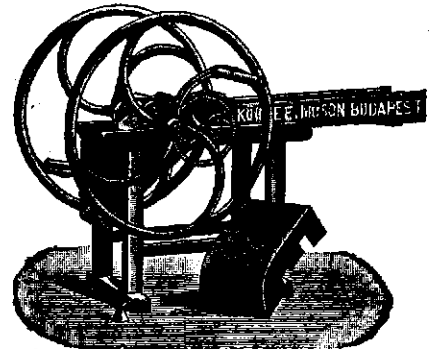
Recomandă on. public marele său magazin pentru

mașine de economie

recunoscute ca cele mai bune fabricate ale lui Kühne.

Pluguri simple
și duble. 363

Tăietori de tulei.

Mașine de semănat Hungaria și Mosoni-drill,
mașine de ales semănta și prese de vin, pompe
și tot felul de mașini pentru vierit și alte instru-
mente în preț de fabrică.

Fântâni și pompe

Librăria Transilvană MATEI CORVIN soc. pe acții
în Cluj.

Representanța principală a «Enciclopediei Române».

Enciclopedia Română

publicată din însărcinarea și sub auspiciile Asociației pentru literatura
română și cultura poporului român de

Dr. Cornel Diaconovich.

Trei volume mari, cuprinzând 37,622 articole cu 6 harte, 3 planuri
și 167 ilustrațiuni.

3 tomuri legate luxos lei 80 cor.

Se poate comanda în rate lunare de 4 cor. fără teamă de
urcare a prețului.

(Să se taie și să se trimită în plic pe adresa noastră)

Bilet de comandă.

373

Librăria Transilvană «MATEI CORVIN» ca societate pe ac-
țiuni în Cluj, publică următorul apel de subscripție pentru ur-
mătorul op:

Diaconovich, „Enciclopedia Română“.

Condițiunile de subnotare: Prețuri opului în 3 tom. leg. piele 80 cor.

Se poate comanda: a) în rate lunare de 4 cor.

b) cu rambursă franco.

Ratele sunt a se plăti la casa Librăriei Transilvane „Matei Corvin” ca societate
pe acțiuni în Cluj, cu începere dela prima rată la prima se-cărei luni, până ce restul
opului este pe deplin achitat. La cas de neobservare punctuală a ratelor, societatea are
dreptul a încasa ratele scadente pe speșele comandatorului. Neținându-se contă de rate,
favorul comandei înceată și întreg prețul opului devine scadent. Rata primă se sol-
vește la primirea opului cu rambursă.

Convenție verbală nu se face.

Această comandă nu se poate revoca.

Condițiunile de sus le primesc prin urmare comand opul sus numit de trei vo-
lume pentru prețul de 80 cor, care este a se plăti

a) în rate lunare de 4 cor. la casa Librăriei Transilvane „Matei
Corvin” ca societate pe acțiuni.

b) cu rambursă franco, trimițându-se întreg costul de 80 cor.

Ce nu con-
vine să se
șteargă.

Locul locuinței și datul

Numele și condițiunea

Se cere scrierea numelui legibilă.

4 1/2%

BANII

4 1/2%

pe realităţi şi bunuri cu 4—4 1/2% amortizaţiune la locul I. şi II. fără spese anticipative, precum şi credit personal exoperează grabnic, culant şi sigur

PHILIPP GRÜN WALD,

Agentură de bancă, Incasso,

Biuro de informaţiuni

320

TEMESVÁR, Józsefváros, Küttl-tér Nr 5.

Maî departe mijlocesc vinderea şi cumpărarea de case, bunuri, cafenele, hoteluri, restaurante, prăvălii de tot felul; am prenotate case pentru vânzare dela 2000—140.000 coroane depunerii favorabile de capitaluri cu 7 1/2—8% venit curat, vindere de pământ etc., arende de pământ delă 100 jugăre în sus.

4 1/2%

4 1/2%

Nouă ferărie în Arad.

Am onoare a aduce la cunoştinţa On. Public, că am deschis în

ARAD, piaţa Boros Béni Nr. 6
o nouă ferărie

cu articoli fabricaţie proprie, şi parte comandaţi din locuri de primul rang.

Primesc comande de turnătorie şi obiecte de arangiamente pentru mori, anume ventiluri de moară şi petri de moară.

Fer bătrân şi metale se cumpără în ori-ce cantitate. Cărbuni de lag se pot căpăta pentru preţuri estine.

Rugând preţiosul sprijin rămân cu stimă:

Szántó Izidor

fabricant de fer şi oţel în Ujdézna.

324

Am onoare a aduce la binevoitoarea cunoştinţă a m. on public, că pe **Strada Weitzer János Nr. 19,** casa Doamnei vęd. Dr. Petkó, am deschis un

atelier de tapiserie şi înfrumşetare

corespunzător intru toate recerînşelor de azi.

După o experienţă de mai mulţi ani câştigată prin prăvăliile de acest fel în Arad, precum şi în urma legăturilor mele cu cele dintâiu fabrice, am ajuns în poziţia plăcută, să satisfac pretensiunilor celor mai înalte a'le on. public în această privinţă.

Primesc arangierea completă de hoteluri, restaurante, după moda cea mai nouă, prompt şi pentru preţuri culante; primesc renovări, reparaţiuni şi obducerea de biliarde etc.

Rugând sprijinul binevoitor al on. public, rămân

Cu deosebit respect:

330

SZILVÁSY ISTVÁN, tapetier**MÁRTONFY VICTOR**

tinichier de zidiri şi arte, instalator de apaducte.

Se recomandă mult onoratului public pentru pregătirea de ori-ce lucrare de tinichier.

— Preţuri solide. — — Esecutare promptă. —

Distins cu premiu la expoziţia milenară.

==== Stipendiu de Paris. =====

Cu stimă:

334

MARTONFY VICTOR

ARAD. Local: Piaţa Boros-Béni Nr. 2.

Locuinţa: Strada Sárossy Nr. 2.

(Casa d-lui Purcariu).

Cea mai mare fabrică de zidiri de mori si maşini pentru mori în Ungaria de sud alui

Anton W. Saekli**ARAD, Fa-utcza I sz.**

327

Primeşte :

nouă arangiamente şi reconstrucţiuni de tot felul de mori de vapor şi de apă pentru măcinat fin, globuros şi mai puţin fin pentru măcinatul de gris, arangiamente de mori pentru stoarcerea de ulei, pentru despoiarea orezului de coaje, mori automate etc.

Fabrică :

tot felul de maşini pentru mori, maşini pentru gris şi pentru scoaterea simburilor din fructele pentru desert, pentru stoarcerea poamelor, maşine pentru cernerea făinei, cicloane etc.

Furnisează :

Sită plană pat. Seck. Maşine pentru gris şi despoiarea poamelor de desert, patent Seck.

Seaune pentru cilindre de mori, maşine de ascuţit şi curăţirea coajei, patent Seck. etc.

Petre de mori franceze sistemul Trapp pentru ori-ce scop de măcinare, şi tot felul de articoli pentru mori.

Dispune :

de numeroase şi cele mai bune referenţe şi scrisori de recunoştinţă asupra zidirilor de mori.

Preţuri moderate!**Lucru solid!****Cea mai bună construcţie!****Cruce sau stea dublă electro-magnetică**

Patent Nr. 86967.

*Nu e crucea Volta.**Nu e leac secret.***vindecă şi inviorează sub garanţie.**

Aparatul acesta, vindecă şi foloseşte contra durerilor de cap, urechi şi dinţi, migrene, neuralgie, impiedecarea circulaţiunii sângelui, anemie, ameţeli, şuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârşiri de inimă, astma, auzul greu, sgârşiri de stomac, lipsa poftel de mâncare, răceală la mână şi picioare, slăbirea peste tot, reuma, podagră ischias, uşdul în pat, influenţa, insomnia, epilepsia, circula-

ţianeregulată a sângelui şi contra multor altor boale, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Inşuirea acestui aparat este, că vindecă nu numai din timp în timp, ci introduce constant în corpul omenesc binefăcătorul current, când pe departe vindecă cu succes boalele aflătoare, eară pe de altă parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atenţiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea seafă atestate incurse din toate părţile lumii, cari preţuesc cu mulţumire invenţiunea mea şi ori-cine poate vedé aceste atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primeşte banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atenţiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu ne poate fi confundat cu aparatul „Volta“, care atât în Germania, cât şi în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu electro-magnetic prin deosebita-i putere vindecătoare, e în genere cunoscut, apreciat şi respândit.

Chiar şi ieftinătatea estraordinară a crucii mele electro-magnetice o recomandă cu înţepire.

306

Preţul aparatului mare e Cor. 6.

folosibil la morburî învechite.

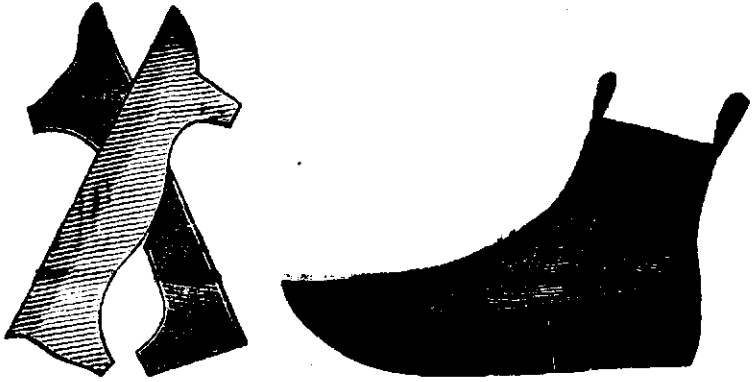
Preţul aparatului mic e Cor. 4.

folosibil numai la copii şi la femei de constituţie foarte slabă.

Locul central principal de vânzare şi espedare pentru ţeart şi străinătate e :

Müller Albert, Budapesta, V., str. Vadász 42./K
colţul str. Kálmán.

Nr. Telefonului în loc și în comitat 407.

Asortiment de piei de fabrică

al lui

322

Weisz și Rosenberg

ARAD, Prăvălia principală: Szabadság-tér 1. szám.

Cel mai mare asortiment bogat în Ungaria de Sud în tot felul de mărfuri de piele indigene și din străinătate, articoli și instrumente pentru călciunari, pielari, cojocari, compactori, frênari. Lucruri pentru ghete se pregătesc după măsură în timpul cel mai scurt și în modul cel mai exact. Comandele postale se îndeplinesc cu deosebită îngrijire.

Asigurați contra focului: case, bucate, mobile, vesminte, mărfuri!

Asigurați: viața, zestre, capital de întreprindere, rente, cazul morții, spese de înmormântare!

Agentura principală în Arad.

A BANCEI GENERALE DE ASIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSYLVANIA“

primese oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichis, Bihor, Cănaș, Caraș-Severin, Timiș și Torontal și le efectuează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. În ramul vieții: capitale cu termen fiș, rente, zestre pentru soție, capital de întreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din urmă dela 50—500 cor. se plătesc la moment în ziua morții întimplată;
2. În ramul focului: clădiri de tot felul, mobile, mărfuri, produse de câmp ș. a.;
3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine, revizite ș. a. prin spargerea: dulciuri: cășapă, in, himeț, nutreturi, tabac ș. a.
4. Contra grădinaș: grâu, secară, orz, cucuruz, ovăs, viță (vinoș), plante industriale: cășapă, in, himeț, nutreturi, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre locale și cercurile mai în fiesce-care comună și direct prin

Agentura principală „Transsylvania“ în Arad.

Strađa Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 899.

428—168

Asigurați contra furăturilor prin spargere: bani și tot ce aveți de preț!

Asigurați contra grădinaș: cucuruz, grâu, secară, ovăs și toate plantele economice!

Avisăm pe on. public că sub

Nr. 11 Calea Archiducelui Iosif

(colțul stradei Karolina)

am deschis sub firma

Reuniunea industrișilor Aradani

pentru fabricarea de mobile

un magazin pentru mobile.

Rugând binevoitorul sprijin al on. public, tot odată rugăm on. public să binevoiască a ne onora cu visita.

Arad, 1 Septembrie 1904.

364

Reuniunea Industrișilor Aradani

pentru fabricarea de mobile.

PUMPE DE VIN

reg. ung. priv. și țevi de gumi calitatea cea mai bună.

Din cilindrul pompei se scurge vinul până la cel din urmă strop, ear sâmburii de struguri, coaja și alte părți necurate se îndepărtează numai de cât, prin asta pompa nu se strică și nici vinul nu se poate strica. Pentru funcționarea pompei se dă o garanță pe 3 ani (reparație gratuită).

PUMPE DE FOC

cu ventiluri rotunde. Pentru comune foarte potrivite, de oare-ce la întrebuințarea de apă nesipoasă ori murdară nu abzie seviciul. Pentru funcționarea regulată a mașinei se primește garanție pe 3 ani (reparare gratuită). Șurube potrivite unitare și țevi de căneapă din lăuntru căptușite cu gumi cu prețurile cele mai ieftine.

Fântâni cu țevile trebuincioase în preț de fabrică.

HÖNIG OTTO

fabricator de pompe reg. ung. priv.

Arad, Rákóczy-uteza 27. sz.

253

Stropitori de vie se primesc spre reparare.

In atențiunea părinților!

Este de recomandat, ca haine pentru copii să se procure din prăvălia de haine pentru bărbați a lui

FRANK LEO

Andrassy-tér 9 szám. (vis-à-vis de biserica nouă a Minorităților).

Unde se pot căpăta acum cu apropierea sezonului de toamnă pentru prețurile cele mai ieftine și solide hainele cele mai fine și confecționate după ultima modă.

301

Asortiment bogat de stofe indigene și externe.

Se primește comande după măsură.

Recomand în atențiunea binevoitoare a iubitorilor de sportul vânătorii

Căputurile de vânători

pregătite din postav tivit impermeabil cari se confecționează în atelierul meu.

Croiul recunoscut cel mai bun.

Prețuri solide!

Telefon pentru oraș și comitat.

Serviciu prompt!

Baie de cadă „DIANA“

ARAD, Halász-utca 1. szám.

Băi de cadă 50 bani, 70 bani, 80 bani și 1 coroană.

APĂ DE APADUCT.

Cerem numeroase vizite.

ÖZV. VADNAI LÁSZLONÉ.

Băile stau la dispoziție dela 5 ore dimineața până la 10 ore seara.

302

Furniser al curții și camerei ces. reg.

Holzer Simon

PRAVALIE DE PARDESIURI PENTRU DAME

Timișoara-Cetate (Temesvár-Belváros).

Str. Rudolf 7, (față în față cu hotelul „Prințul de coroană“).

375

Mare asortiment de novități sosite pentru sezonul de toamnă: jachete, mantile, bluse, jupoane, negligeuri, costumuri complete executate în modul cel mai elegant.

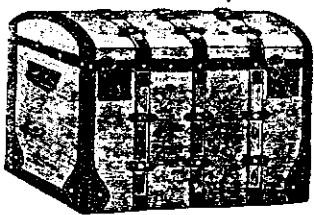
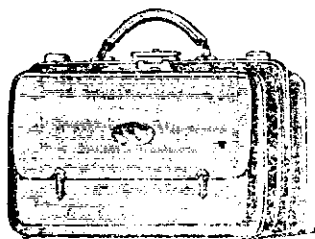
Prețurile originale ale depositului meu din BUDAPESTA IV, Strada Ludovic Kossuth Nr. 9.

Urmasul lui Antoniu Tillschneider

TIMIȘOARA.

Str. Rudolf, lângă hotelul „Prințul de coroana“.

376

Recomandă p. t. public fabricatele sale: echipament pentru cai, frâne, hamuri, șele; specialist în construirea de cufere de piele pentru călători și geamantane de piele dela cele mai fine până la cele mai ieftine. — Furnizare conform comanderi, din piel de Viena, portmonee și traiste pentru vânători și invălițoare pentru puști, ponevi pentru cai și echipamente pentru cai folosite, șele totdeauna în deposit.

Dinți

de Vulcanit aurit, recunoscut de cel bun dentist — și fără cerul gurii. Conservarea și celor mai răi dinți. Tragerea dinților cu anestezie locală.

Dentist Dr. SCHWENK

Timișoara-Cetate

377

Strada casei de economii Nr. 2.

Stațiunea tramvaiului electric, față în față cu casa de economii agrară.

Dela 8 ore dimineața până la 5 ore după amiază. Dumineca și în zile de sărbători.

K. k. priv. Rinnione Adriatica di Sicurtà in Triest. — Vermögens-Ausweis am 31. Dezember 1903.

Bilanz-Konto (A.) Sektion der Lebens-Versicherungen.

Bilanz-Konto (B.) Sektion der Elementar-Versicherungen.

Aktiva.		Passiva.		Aktiva.		Passiva.	
Kronen	fl.	Kronen	fl.	Kronen	fl.	Kronen	fl.
Realitäten	7,573.400	Spezial-Gewinn-Reserve	2,000.000	Forderungen an die Aktionäre für nicht eingezahltes Aktienkapital	4,800.000	Smittiertes Aktienkapital	8,000.000
Wertpapiere zum Kurswert am 31. Dezemb. 1903	59,546.631	Disponib. Reserve	900.000	Kassenstand bei der Direktion und den General-Agenturen	397.834	Gewinn-Reserve	3,033.898
hierzu laufende Zinsen	272.255	Rückdifferenzfonds	3,514.475	Disponib. Guthaben bei Kredit-Instituten, Sparkassen und Banquiers	5,550.040	Reserve für ungewisse Schäden	1,200.000
Hypothek-Darlehen	3,263.377	Premien-Reserve	65,388.189	Disponib. Guthaben bei Kredit-Instituten, Sparkassen und Banquiers	903.750	Prämien-Reserve f. Generalversich.	735.413
Carlehen auf eigene Polizzen	6,512.077	Subsidiäre Prämien-Reserve für Zinsrückermäßigung	1,700.000	Wertpapiere zum Kurswert am 31. Dezemb. 1903	9,517.912	Prämien-Reserve für Zinsrückermäßigung	162.245
Erworbene Renten und Kapitalien	43.485	Prämien-Reserve für ungewisse Schäden	3,038.710	hierzu laufende Zinsen	39.198	Prämien-Reserve für Zinsrückermäßigung	83.898
Umschlag der Rechnungen mit den Rückversicherern	85.443	Gewinnanteil der Versicherten	908.797	Rechnungen auf Wertpapiere	28.648	Prämien-Reserve für Zinsrückermäßigung	1,040.003
Ausstände bei Agenturen u. Filialen	1,326.074	Passiv-Saldo der Rechnungen mit den Rückversicherern	115.302	Darlehen auf Wertpapiere	679.178	Transportversicherung	187.779
Diverse Debitoren	82.692	Diverse Kreditoren	348.631	Umschlag der Rechnungen mit den Rückversicherern	2,249.838	Einbruchdiebstahlversicherung	12.631
Vertrag der zu amortisierenden Organisationskosten u. Abzugsprovisionen	—	Gesellschaftliche Verwaltung (Saldo der laufenden Rechnung)	455.141	Umschlag bei Agenturen und Filialen	2,245.195	Verpflichtungsfälle f. die Gesellschaftsbeamten	1,275.461
Mobilien, Schilder, Druckfachen etc.	—			Diverse Debitoren	227.547	Jubil.-Fonds z. Anstatt. v. Beamten etc.	50.000
	78,885.081		78,885.081	Sektion Leb.-Versicherungen (ausf. Rechn.)	455.141	Passiv-Saldo d. Rechn. m. den Rückversch.	2,319.734
				Vertrag der zu amortisierenden Organisationskosten	—	Diverse Kreditoren	562.078
				Mobilien, Schilder, Druckfachen etc.	27,110.581	Unbelebene Dividende	8.294
						Saldo-Vertrag aus dem Jahre 1901	7.906
						Gewinn-Saldo aus der Jahresabrechnung	1,404.496
							27,110.681

Seit Bestand der Gesellschaft, d. i. vom 1. Juni, 1838 bis 31. Dezember 1903 wurden für Schaden ausbezahlt 518,757.272-79 K.

Directoren der Gesellschaft: Dr. August Freiherr Albert von Glanstätten — Franz Dimmer — Adolf v. Frigyesy, Generaldirector — Joseph Parisi — Paul Freiherr v. Ralli — Heinrich Salem. Revisoren: Georg Afendull — Emil Graf Albert v. Poja — Joseph Goldschmidt. Ing. Johann Pavia, General-Sekretär. Ungarische Abtheilung: Budapest, IV., Váci-utca 20, im Hause der Gesellschaft. J. Liechtenberger, General-Sekretär. M. Frigyesy, Sekretär.

Torontal orașul Becicherecul mare. Pentru noi cei din Torontal este o binefacere, că avem și un avocat român acolo, pe de-o parte pentru-că acelui centru aparțin o mulțime de comune române — fiindu-le acolo comitatul, direcția financiară sedria orfanală, — și multe din comune sunt în așa îndepărtare de centru încât oamenii cu prea mari jertfe pot ajunge acolo de a-și vedea de afacerile sale, și astfel prea bucuros rischează ceva parale având pe cineva să-l încredințeze ca să-l înlocuiască și să-l vadă de afaceri.

Pe de altă parte, ne bucurăm de așezarea dlui Dr. Chiroi în centrul comitatului nostru fiind sigur că dînsul ca bun Român și viguros tîner și în cele politice ne va fi un conducător cu inimă și vom desvolta și noi în Torontal o activitate politică comitatensă mai pronunțată.

Că dl Dr. Chiroi nu a avut idea rea de a se așeza în Becicherecul-mare e de-ajuns a se ști că judecătoria cercuale de acolo aparțin comunele fruntașe române: cele 2 Torace, Iancăhidul, Sarcea-română și Ecica-română, atîrnă numai dela poporul nostru și conducătorii lor de pe acolo că încât știu ei aprecia pe un tîner sînge din sîngele lor, pe un avocat român. Dar pe cît cunosc eu poporul destul de inteligent de acolo și pe bunii lor conducători, nici că mă îndoiesc, că dînsii în daraverile lor de acum nainte vor mai deschide ușile advocaților străini, ci grăbi-se-vor și înșințerul lor propriu a cerceta pe dl Dr. Dimitrie Chiroi strada gimnasiului Nr. 473/6 din Becicherecul-mare spre al consulta și a-l lua de apărător.

Felicit decî pe dl Dr. Chiroi că a avut încredere în capacitările prea on domn protopop Paul Miulescu, despre care știu pozitiv că s'a ostănit mult a-l persuadea ca să se așeze acolo ca avocat.

În ce privește aceea că dl Dr. Chiroi să ne fie spre ajutor în cele politice comitatense fie dumnealui sigur că încă în toamna anului acesta fiind alegerile congregaționale — se va afla vre-un cerc unde să-l putem alege de reprezentant. Aceasta o zic în cea firmă convingere că poporul nostru de pretutindenea se va lăsa de reul obicei de a sta pasivi ori a se lăsa capacitat ca la alegerile comitatense să-și dea votul aceluia din străini pe care-l recomandă dl fibirău și dl notarăș.

După cît știu eu între Sîrbii și Români din comitatul nostru decurg pertractări de a se solidariza și a face acțiune comună la alegerile comitatense din est-an. Decî să fim treji și cu încredere să așteptăm avisul ce-l vom căpăta dela fruntașii și conducătorii nostri.

Gregariu Murășan.

Războiul ruso-japonez.

Insemnătatea zilei sunt două rapoarte lungi: unul al lui Kuroki, celalalt al lui Kuropatkin, care dau unele amănunte asupra luptelor, cari au premers retragerea armatei ruse.

La Liaoyang lupta era încă în turbare, când Kuroki a trecut dincolo de fluviul Taitsi, pentru a tăia retragerea armatei ruse. Un masacru înfricoșat s'a iscat în urma asta. Kuropatkin a voit cu ori-ce preț și cu toate puterile sale să-l rețină și să-l împingă înspre rîu. Într-o zi situațiunea comandantului japonez Kuroki începuse să devină critică, dar a primit ajutor și astfel

a respins pe Ruși cucerind poziția din apropierea minelor dela Yantai. În urma acestui eveniment lupta a fost decisă în favorul Japonezilor, căci Kuropatkin temându-se de impresurare, a dat ordin pentru retragere. Așa glăsuște raportul generalisimului rus. Din raportul lui Kuroki reese sforțarea acestuia de a tăia retragerea Rușilor. Armata lui a înaintat în trei coloane, împingînd pe Ruși în intervalul dela 24—27 August din Amping și împregiurime spre Liaoyang, iar în zilele următoare spre fluviul Taitsi.

Ceea-ce privește situațiunea actuală, din raportul mareșului Oyama reese, că armata rusă pusă pe fugă se află de present dincolo de Mukden, întărindu-se lângă Tienling. Aici Kuropatkin voește să primească de nou lupta. (De primit o va primi, dar nu știm cum o va susține). Pe durata cît este ocupat la Tienling cu barcardarea, a lăsat câte-va trupe la sud de rîul Hun, pentru a da de lucru Japonezilor, până ce va găta cu operațiunile la noul său cartier.

De pe cele ce se petrec la Port-Arthur, știri pozitive n'au sosit. Dintr'un raport telegrafic al comandantului de fort Stoessel luăm știrea, că afirmative două atacuri ale Japonezilor au fost respinse de cătră asediați. Din telegramele mai recente reese că flota de pe Baltica n'a plecat încă, ci a făcut numai o cale mai lungă de probă.

Escadra Balticeii.

Se vorbește de multă vreme despre plecarea spre Extremul Orient a escadreii Balticeii. Se numesc vasele cari vor pleca, dar nu se cunoaște clasa, mărimea și calitatea lor. Iată unele amănunte interesante.

Escadra Balticeii se compune din 38 unități și anume:

a) Șase cuirasate, „Impăratul Alexandru III“, „Borodin“, „Kneaz Suvaroff“, „Orel“, toate de câte 13.500 tone deplasare, 4 tunuri de 30.5 centimetri, 12 mijlocii și 25—26 tunuri cu tir rapid; apoi „Oliaba“ și „Sisoe Velik“ de 10 12 mii tone deplasare și armament ceva mai slab.

b) Două crucișetoare cuirasate mari de câte 6600 tone, „Olej“ și „Aurora“ cu câte 12 tunuri de 15 centimetri și 24—32 tunuri cu tir rapid.

c) Patru crucișătoare mijlocii, „Svietliana“, „Almas“ „Izumrud“ și „Zomeng“ cu cuirase de 50 centimetri și un armament de 60 tunuri de 12 centimetri și 8 până la 12 tunuri cu tir rapid.

d) Trei crucișetoare torpiloare „Voivoda“, „Pazadnik“ și „Abrek“ de 400—700 tone, 6 tunuri cu tir rapid și 21 noduri iuțeață.

e) Trenul compus din trei vase „Solga“ pentru torpiloare, „Camciatca“ pentru cărbuni și „Sextau“ pentru munițiuni.

f) Flotila de torpiloare constând din 20 distructori de torpiloare, tipul cel mai nou.

Toate vasele au 2—6 țevi de aruncat torpile, viteză maximală de 16.7 mile marine, mersul economic 14 mile pe oră.

„Orel“ și „Kneaz Suvaroff“ au fost terminate în Noembrie 1902 „Olej“, „Izumrud“ și „Zemeng“ în 1903. Aceste vase sunt cauza întârzierii de plecare a escadreii Balticeii deoarece fără aceste vase dintre cari „Olej“ „Izumrud“ și „Zomeng“ au o viteză de noduri. Această escadră nu e puternică în deajuns.

Pentru adevăr.

„Controla“ din Timișoara în Nr. 66 din 15 Sept. n. a. c. sub titlul „Un atac nesăbuit“ cu datul „Arad 10 Sept.“ și cu iscălitura „Din Arad“ publică un articol, în care se află următoarea afirmațiune:

„Libertatea din Orăștie, în numărul ei de Duminică e săptămîna, a atacat foarte vehemental pe Ilustritatea Sa dl I. Papp, episcop dela Arad. Nu numai informația „Libertății“, dar avînd în vedere, că singurul arădan care e fondator al Orăștenei, e dl Vasile Goldiș, și corespondentul ei regulat e tot dînsul, ear stilul notiței cu pricina e tot al d-sale, evident că d-sa e autorul“.

Nu dau absolut nici o atențiune celor ce se publică despre mine în „Controla“ Deoarece în cazul de față se face vorbă și de P. S. Sa Domnul Episcop diecesan Ioan I. Papp, pentru stabilirea adevărului declar, că toate cele cuprinse în pasajul citat sunt cele mai sfruntate scornituri. Nici-odată nu am fost, nici azi nu sunt „membru fondator al Orăștenei“ (adecă al „Libertății“), în „Libertatea“ din Orăștie nici odată nici o iotă nu am scris, corespondentul ei nu am fost, nici nu sunt, nu am scris prin urmare nici articolul cu pricina, nici nu l'am inspirat, peste tot despre acel articol până după apariția lui nu am avut absolut nici o cunoștință, precum nu am avut și nu am nici astăzi nici o cunoștință despre cele, ce se susțin în acel articol.

Pentru încungiurarea ori-cărui neînțelegeri însă totodată trebuie să declar și aceea, că eu cu direcțiunea principială politică a „Libertății“ mă identific, o aprob și îi doresc succes.

Arad, 16 Sept. n. 1904.

Vasile Goldiș.

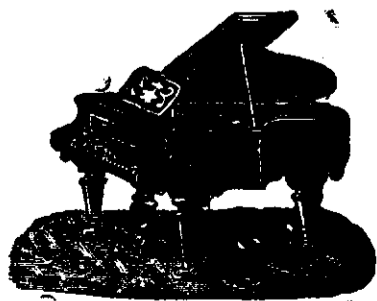
NOUȚĂȚI.

ARAD, 16 Septembrie 1904.

— Senatul bisericeii gr.-cat și poporul român din Sudureu, Vă invită cu tot onorul la sfințirea bisericeii ce se va celebra în Sudureu, Duminică la 18 Septembrie 1904. Senatul bisericesc și poporul român din Sudureu. Programa zilei: La 1/8 ore dim. primirea delegatului episcopesc. 2. La 8 ore dim. s. liturgie precedată de actul sfințirei. 3. La 1 oră d. m. prânz comun. La gara Sântau (Tasnádszántó) unde sosesc trenurile dim. la 6 și sara la 5 și 5 și jum. ore, atât în presara cît și în dimineața sîrbărit, vor sta trăsuri gratuite, la dispoziția on. oaspeți.

— Din ticăloșiile pocăiților. În ziua de 9 Septembrie st. n. a. c. în comuna noastră Ciuciu a fost înmormîntat un credincios de al bisericeii noastre ort. rom. Soția acestui credincios și-a lăpădat legea sa strămoșească și a trecut la secta anabaptistă, dînsa acum a stăruit pe lângă feciorul său vitreg să-și înmormînteze bărbatul cu anabaptiștii (pocăiți), dar aceasta dorință a muerii rătăcite nu i-a succes, deoarece dl preot local Nicolae Batta fiind foarte precaut la aceasta împrejurare, pe când respectiva rătăcită și cu feciorul au trimis după pocăiți prin comunele vecine, ca să vină să-și înmormînteze bărbatul, până atunci dl preot local s'a asigurat ca să-și aibă din partea administrivă politică asistență la îngropăciune.

În ziua amintită pela 2 ore p. m. au și sosit în comuna noastră vre-o 7—9 pocăiți din sa-

Faix Jaques

365 fabricant de pianos

strada Batthyányi Nr. 35. acordare de pianos

Recomandă atelierul său de pianos bine asortat, primește ori ce lucru aparținător acestei branșe precum și

Are în deposit

PIANE

de primul rang fabricate în Viena, în patrie și fabricate proprii, pe cari le vinde cu garanță pe bani și pe lângă prețuri de concurs

Inchiriare de pianos cu luna.

tele vecine în frunte cu marele predicator pocăit, un învățător suspendat din oficiu, dar înzădar au alergat acei rătăciți să îngroape pe credinciosul nostru, că tocmai pe când dinșii se arangiaseră să înceapă slujba lor de înmormântare, în acel moment sosi și dl preot Nicolae Balta însoțit de personalul de asistență dimpreună cu trei d-ni învățători Toma Cramic din loc, Nicolae Costina din Aciuva și Valeriu Vusdea din Magulicea. Intrând noi în casă, unde era mortul, de loc ne-am început la slujba de îngropăciune, acum aici pocăiții începură a face turburare precum e datina lor, dar înzădar le-a fost toate sfortările, că aci văzând dinșii că e lucru serios și nu de glumă, au început să se retragă din casa unde era mortul. Mai desperat a fost între dinșii predicatorul lor (învățătorul suspendat).

În aceasta desperare a lui a cugetat în sine ce să mai facă. A început să agite poporul și să-l tulbure în decursul serviciului, la ce personalul de asistență l'a făcut atent că de va mai continua cu agitarea, vor fi constrinși a-l escorta la pretura din Hălmagiu. „Marele predicator“, observând, că nu va mânca mari colaci la pomană s'a retras într-o chilie și de acolo privea cum prohodiam noi pe mort.

Pe mort l'am înmormântat noi cu o ceremonie frumoasă și cu o predică bine întocmită de părintele Nicolae Balta, ear bieții pocăiți au rămas cu buzele umflate și s'au dus către casă foarte deserați, ca și opăriți.

Un mare noroc au avut acești pocăiți (rătăciți) numai și numai în personalul de asistență pentru-că alt-cum duce colacii dela pomană pe spate, pe cum odinioară i-au dus din comuna Tisa, unde iar' au făcut vrajbă, ducându-se și acolo să înmormânteze pe un fiu de al bisericeii noastre, dar poporul din Tisa a fost vrednic de ei.

Acești oameni rătăciți cu forța se virăsc în popor și-l îmbată cu vorbe goale, deci vă feriți credincioși al bisericeii noastre de ast-fel de oameni rătăciți și când vor veni în mijlocul vostru ca să vă conturbe liniștea sufletească, îi primiți precum i-a primit poporul din Tisa și Ciuciu.

— † **Grigore Kogălniceanu.** Grigore Kogălniceanu, fost senator și vice-președinte al Senatului, a încetat din viață luni noaptea la orele 11.45, la hotelul Boulevard, unde descinsese, când a sosit în București.

Vestea morții lui Grigore Kogălniceanu a umplut de durere sufletul amicilor săi politici și personali, căci, plin de înalte calități, defunctul știuse să se facă iubit de toți.

Înmormântarea regretatului defunct a avut loc ieri în Iași, unde a fost transportat cadavrul.

— **Controle militare.** Controlerile militare pentru rezerviștii de *honvezi* se vor ținea în Arad în 6, 7, 8, 10 și 11 Octombrie pentru cercul Aradului în 1, 2, 4, și 5 și atât pentru cei din oraș cât și pentru cei din cerc controlerile suplimentare în 21 și 22 Oct. Pentru rezerviștii *armatei comune* în Arad, 17, 18, 19, 20, 21 și 22, în cerc 24, 25, 26 și 27, controlerile suplimentare în Arad, 14 și 15 în cerc 22 și 23 Oct. Pentru *gloate* în oraș 15, 17, 18, 21 și 22 Oct. vor fi zilele de controlă. Toate se vor ținea în Arad afară de controla suplimentară a *honvezilor*, care se va ținea în Lugos.

— **Frecvența școalelor populare din capitală.** Sub prezidența consilierului Dr. Bărczy István adunarea directorilor dela școalele populare din Budapesta, ținută săptămâna trecută s'a ocupat de înscrierile dela școalele normale. S'a constatat, că numărul elevilor înscriși la aceste școli este de 56.327, adică cu 1106 mai mult ca anul trecut.

— **Prințul Herbert Bismarck în agonie.** Din Berlin se telegrafează, că profesorii Norden și Schweningen au constatat cancer de ficat la

prințul Bismarck. Durerile mari ale bolnavului sunt calmate cu injecții de morfiu. Intreaga familie se află în jurul patului prințului, de oare-ce catastrofa se așteaptă în fie-care moment.

— **Mulțumită publică.** Cu toată bucuria vă aduc la cunoștință, cumcă conlocuitorul nostru Ioan Aurel Jucu econom, carele în anul trecut a dăruit sfintei noastre biserice 400 coroane în memoria unchiului și mătușei sale Damaschin Cusman și soția Simina, precum și în memoria dănsului după reposare a cumpărat pentru sfânta noastră biserică 2 rapori și un măsă pe tetrapod cu suma de 140 coroane pentru care dăruire și jertfă cără Dumnezeu și sfânta noastră biserică îi exprim în numele comunei noastre bisericesti cea mai mare mulțumită rugând pe preabunul Dumnezeu, ca aceste daruri făcute din inimă și evlavie adevărat creștinească să fie bine primite și să i-le respătească de nenumărate ori. Georgiu Rusu, paroch gr.-cat. român.

— **Reuniunea regnicolară a funcționarilor de bancă.** „Reuniunea regnicolară a funcționarilor de bancă“ de ani de zile se străduiește a servi interesele materiale și morale ale funcționarilor de bancă, dar până aci nu și-a putut întinde activitatea de cât pe teritoriul Budapestei. Acum iarăși dînsa inițiază modalitatea unei organizări pe baze mai largi, cari să cuprindă țeara întreagă. Spre scopul acesta a sulevat ideea înființării unei *uniuni regnicolare a funcționarilor de bancă din Unparia*, a cărui plan l-a și trimis deja funcționarilor de bancă spre opinie.

— **Faptă nobilă.** Cel-ce privește averea sa ca un dar dela Dumnezeu ca să facă fapte bune ale iubirei creștinești, acela cu inimă veselă dă din ce are, unde este de lipsă, știind că binefacerea este o frumoasă virtute creștinească.

Astfel și poporul ortodox român din comuna Oșand (Vasand) tractul Tinca pătrunși de simțul religios moral, văzându-și biserica în privința cărților rituale slab dotată, fiind de o parte vechi și cu litere cirile, eară de altă parte, simțindu-se lipsa de cărți pentru ambele strane, de oare-ce și cântăreții s'a înmulțit, la stăruința vrednicului învățător local Vasiliu Strauț s'a colectat suma de 290 coroane, procurându-se cărțile rituale de lipsă.

Anume:
I. Mineu în 12 tomuri pe 12 luni.
II. 1. Triod.
III. 1. Pentecostariu.
IV. 1. Apostol.
V. 1. Orologiu bogat.
VI. 1. Octoie bogat.
VII. 2. Oroloage, ceasloave mici, toate cu litere latine.

Ear' cei cari au binevoit a contribui cu derariul lor pentru procurarea cărților sunt următorii:
Demetrie Teț și soția Raveica Bala: 14 cor. 50 b.
Moise Teț și soția Ana Daraban: 14 " 50 "
Teodor Bala și soția Saveta Jova: 14 " 50 "
Florea Bala și soția Raveca Abrudan: 14 " 50 "
Melentie Abrudan soția Eva Berteu: 14 " 50 "
Ignatie Moroc și soția Raveca Dulo: 14 " 50 "
Teodor Marian și soția Ana Abrudan: 14 " 50 "
G. Marian și soția Domnica Lazardu: 14 " 50 "
Teodor Hirișiu și soția Saveta Teț: 14 " 50 "
Ioan Abrudan: 13 " —
Gligor Turla și soția Ana Ciora: 12 " 20 "
Raveica Sușman ved. lui Vasilie Teț: 7 " 24 "
Raveica Dulo ved. lui T. Micloșin: 7 " 24 "
Florea Marian și soția Eva Braje: 7 " 24 "
I. Marian și soția Teodora Lazuran: 7 " 24 "
Crăciun Dulo și junele C. Nestor: 7 " 24 "
Vasile Abrudan și soția Ana Bala: 7 " 24 "
Gligor Suci și soția Elena Duma: 7 " 24 "
Melentie Bala și soția Fl. Brânzaș: 7 " 24 "
George Marian și soția Saveta Turla: 7 " 24 "
Petru Nistor și soția Saveta Moroc: 7 " 24 "
Mihail Bercea: 11 cor. —

Frații și surorile Demetrie Nistor, Teodor Nistor, Vasile Nistor, Florea Nistor, măritată după Teodor Martin, Saveta Nistor, măritată după Iosif Toderoi fiecare 5 cor. 20 bani, de tot 26 cor.
Teodor Lazar și soția Maria Nan: 6 cor. 20 b.
Vasile Teț și soția Maria Nistor: 6 " 20 "
Petru Moț și soția Maria Ardelean: 4 " —
Vasilie Strauț, învățător: 8 " —
Sfânta noastră biserică în semn de recunoștință va însemna numele dăruitorilor în cartea binefăcătorilor ei pentru aceasta jertfă adusă pe altarul Domnului și îi va pomeni în sfintele rugăciuni ca să fie bine cuvântați din neam în neam, și se servească de îndemn puternic și altora la

asemenea fapte bune plăcute înaintea lui Dumnezeu și înaintea oamenilor.

Oșand, la 1/14 August 1904.

Petru Ardelean,
preot ort. rom.

— **Congresul internațional de presă.** Prințul Alfons de Bourbon a adresat presidentului congresului o epistolă, în care declară, că se atașează mișcării pornite împotriva duelului.

Din Viena se comunică asupra ședinței de Mercuri a congresului, următoarele: În ședința de Mercuri a a congresului, care a fost deschisă din partea presidentului Arthur Fourgeon (Londra) în sala roșie a parlamentului, s'a raportat asupra scăderii taxei de telegrafare pe seama presei.

Secretarul direcțiunii Victor Taunay, în calitate de referent este de părerea, că cu cât vor fi mai mici taxele de telegrafare, cu atât mai mult va dobândi serviciul de informare telegrafic și cu atât mai mulți ziaristiți vor putea fi aplicați. După o dezbateră adencă raportul referentului a fost adoptat unanim.

După asta a urmat raportul lui Henry Berger (Paris) asupra transportului postal mai ieftin, care de asemenea a fost primit cu unanimitate. Referentul constată cu bucurie, că în urma congreselor s'a ajuns să se discute asupra chestiilor de mare însemnătate referitoare la presă. Seara s'a dat un banchet în onoarea ziaristiților. *La acest banchet membrii congresuali maghiari n'au luat parte din motivul, că s'au simțit atinși neplăcut de vorbirea lui Lueger cu ocaziunea deschiderii congresului.*

— **Neerolog.** Dr. Emil Gerasim, avocat în Aiud după lungi și grele suferințe, împărtășit cu sfintele taine ale muribunzilor și-a dat nobilul suflet în mâinile Ziditorului, Marți în 13 Septembrie st. n. a. c. la 6 ore a. m. în Aiud, în al 41-lea an al etății și al 11 lea al preafericitei sale căsătorii. Rămășițele pământești ale scumpului defunct după binecuvântarea sicriului au fost transportate la Petrilaca română, locul nașterii lui unde s'au așezat spre vecinica odihnă Joi, în 15 Septembrie st. n. a. c. la 1 ore p. m. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată! Iustina Gerasim n. Gall, ca soție, Aron Gerasim, protopop gr.-cat. cu soția sa, Iulia Gerasim n. Nemeș, ca părinți; Ioan Popa, preot gr.-cat. Demetriu Boar, preot gr.-cat.; Mărioara Nascu, Silvia Lasló, cumnați și cumnate, precum și alte numeroase rudeni. Eugenia, Laurian, Silvia Eugen, ca frați și surori.

— **Asupra tămăduirii boalelor de sânge.** Din Berlin se scrie, că la ședința de Mercuri a congresului dematologilor, celebrul medic dela Institutul Pasteur din Paris Dr. Mecinikov a ținut o conferință asupra experimentelor făcute în cazuri de tămăduire a boalelor de sânge. Mecinikov altoind 11 cimpanzi cu materie morbidă dela oameni bolnavi de sânge, a experiat, că maladia a prins și s'a dezvoltat cu toată puterea în moime. După experiența aceasta Dr. Mecinikov a inficiat cu materie morbidă pe o moimă de ordin inferior; cu materia aceasta luată dela această moimă a altoit apoi cimpanzi, cari mai târziu au devenit imuni față de agentul patogen al boalelor de sifilis. Din împregiurarea asta Dr. Mecinikov deduce, că teoria de imunizare și în contra morburilor sifilitice se va putea aplica cu deplin succes. Conferențiarului i-s'au făcut mari ovațiuni. În aceeași ședință Dr. Rissov și Cipollina profesor la universitatea din Genova au raportat asupra experimentelor de același subiect, numai că acestia au făcut experimente la oameni cu serul antisifilic, și anume cu deplin succes, căci la toți cei altoiți cu acest ser au dispărut simptomele morbului. Părere definitivă n'au riscat, până ce nu se vor convinge pe deplin, că la acești bolnavi nu se va întregila nici în recidiv mai mult.

— **Defraudațiune de un pătrar de milion în Viena.** La banca centrală a casei de economie germană din Viena un servitor al institutului, cu numele Anton Jaener după ce a furat suma de 235.000 coroane a dispărut în societatea unei fete. Jaener avea adecă să meargă din însărcinarea direcțiunii cu un cheue la banca austro-ungară, de unde să ridice suma de 155.000 coroane, și să ducă banii la societatea de casă și Giro. Nu după mult timp servitorul a venit spunând, că la banca a ustro-ungară i-s'a spus să vină la ameză pentru a ridica banii. La ameză servitorului s'au mai dat 80.000 coroane din partea direcțiunii pentru a duce și suma asta la locu ldes-

tinat: Jaener însă a băgat și suma de 80,000 coroane, la olaltă 235.000 și a fugit.

„DUNAREANA“

INSTITUT DE ECONOMII ȘI CREDIT SOCIETATE PE ACȚIUNI T.-CUBIN.

Convocare.

Domnii acționarilor ai institutului de economii și credit societate pe acțiuni „Dunareana“ se invită la

adunarea generală extraordinară

care se va ține în Timiș-Cubin (Temeș-Kubin) la 27 Septembrie 1904 după amiază la 3 ore în localul institutului.

OBIECTE:

1. Deschiderea adunării generale și constituirea biroului acesteia.
2. Stabilirea capitalului social.
3. Modificarea statutelor
4. Alegerea direcțiunii și a comitetului de supraveghere pe baza statutelor modificate.
5. Stabilirea regulamentului interu.
6. Eventuale propuneri (conf. § 30 lit k. din statute).

878

Direcțiunea.

ECONOMIE.

Arad, 15 Septembrie

Toamna și pomăritu!

III.

(Prăsnea, plantarea, curățirea, săpatul și gunoitul pomilor).

Cel cară au pomi în grădină, acum toamna e timpul a-l curăți de uscăturile ce le-ar fi având, și de crengile netrebuincioase, ba și de rugina și mușchii de pe trunchiuri cară pe lângă că grăbesc îmbătrânirea pomilor, ascund și o mulțime de ouă ale insectelor stricacioase. Pentru curățirea pomilor de mușchi, rugină ș. a. sunt perili anume de drot, iar în lipsa acestora ungem bine trunchiurile pomilor cu var amestecat cu must stătut de gunoii și puțină peatră vînetă. Prin acest mijloc pe lângă că nimicim mușchiu, rugina, ouăle de vermi, facem să înghețască coaja, scutim pomii și contra pericolului de a fi roși de iepuri.

Acum toamna e timpul potrivit și pentru gunoitul pomilor.

Oamenii noștri și cară au vre-un pom, îl lasă în grija sorței și apoi se vaeră că pomii fac poame mici și uneori de loc sau foarte puține; de le spu ce e pricina. el nu te cred, ci zic că n'a fost ani buni, de a mai da vre-un ajutor pomilor din când în când nici vorbă.

Dar ca și la alte plante economice, așa și pomilor le umblă mai bine, rodind an de an fructe frumoase, dacă îi grijim și-i gunoim din când în când.

Gunoii nu trebuie să-l punem numai grămadă pe deasupra în jurul pomilor, ci trebuie să-l băgăm în pământ, la rădăcini. Ne apucăm și sădăm în jurul pomului, până dăm de rădăcinile mai deasupra, le desgolim binișor nevătămându-le, punem apoi gunoii putred mărunt proaspăt, amestecându-l bine cu pământ ca să nu fie grămadă, căci ușor se pot incuiba șoarecii rozând rădăcinile. Cât gunoii trebuie să-i punem unui pom, atarnă dela cum e de sêrac ori bogat în materii nutritive pământul în care să află. Dacă locul e sărac punem gunoii mai mult, iar de e locul mai puțin sêrac, și gunoii punem mai puțin.

Pentru gunoarea pomilor îngrășăminte foarte bune sunt: cenușa, funinginea, găinațul și urina stătută. Urina să folosește amestecând-o într'o bute s'au alt vas cu cenușă funingine și găinaț, ca un fel de cir gros stând așa 2—3 zile la un loc înainte de folosire.

Un gunoi foarte bun pentru pomi e și compostul. El e o amestecătură de toate soiurile de gunoi animalie, var, cenușă, găinaț, frunze și ori-ce alte lăpădături adunate peste an într'o groapă anume făcută și putrezite bine. Pentru ca compostul să se dobească bine, îl roscolim din când în când peste an și-l stropim bine cu urină sau cu apă. Să folosește numai când e putrezit bine țêrinos.

Aceste ar cam fi lucrările mai însemnate ce oamenii noștri ar trebui să le facă pentru cultura pomilor spre binele lor propriu — în timpul

când și așa nu au alt lucru — acum toamna după sfârșitul lucrurilor din câmp.

Înainte dar cu cultura pomilor!

Nu trebuie să stăm pe loc — dacă moșii noștri n'au făcut — datori suntem noi acum a merge mai departe ca el, să nu stăm locului ca „vițelul la poarta nouă“, mirându-ne de alte nații cum îmbrățișează și trag folos din pomărit, spre paguba noastră.

Probați, și 'mi ve-ți mulțumi!

Ticușul-român, 1903.

G. Maican,
învățător.

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Bunniunea Ces. reg. priv Adriatică de asigurare în Triest (Bunione Adriatica di Sicurtà). a 65-a dela existența societății. La 28 Aprilie s'a ținut adunarea generală, căreia i-s'a fost prezentat raportul direcțiunii și socotelile finale pentru anul 1903.

În secțiunea pentru asigurarea vieții s'a făcut propunerea asupra unui capital asigurat de cor 51,634.879 și s'au acordat polize asupra unui capital asigurat de cor 45,523.303. Suma pentru asigurări s'a ridicat până la 31 Dec. 1903 la 276 milioane coroane capital, și 717.290 cor. rente anuale asigurate; creșterea curat față de anul trecut este de cor 20,958.569 capital. Ca premii s'au încasat cor. 11,720.578 și s'au plătit în casuri de moarte și de asigurare cor 5,210.589 inclusive rente viagere. Reserva pentru premii de ajutorare (subsidiare) pentru scăderea percentelor a fost ridicată cu cor 200.000 și este prin urmare de cor 1,700.000. Reservele pentru premii și premiile transitorii ale secțiunii pentru asigurarea vieții sunt de cor 77,697.332 și indică față de anul trecut un ascendent de cor 5,958.215.

În secțiunea pentru asigurare contra focului venitul premiilor este de cor 20,869.390 față de 19,316.631 din anul trecut. Venitul premiilor pentru asigurări de transport era de cor 1,507.751 — și pentru asigurări contra furturilor și spargerilor de cor. 222,753, pentru contra-asigurările și secțiile din urmă s'au recerut cor. 10,150.442, — pentru pagubi s'au plătit cor. 15,171.325 — cu detragerea contra-asigurării de cor. 7,958.258. Reservele premiilor în aceste secțiuni sunt de cor. 13,201.575 cu detragerea contra asigurării de cor. 7,264.776.

Plusul de cor. 549.437 rezultat per 31 Dec. din urcarea cursului a fost adaus *reserelor pentru oscilarea cursului*. Reserva disponibilă pentru câștiguri ale bilanțului B a fost ridicată cu cor. 200.000 și este acum de cor 1,400.000. Adunarea generală a aprobat propunerea direcțiunii de a se întrebuița suma de cor. 250.000 ca contribuție extra-ordinară la înființarea unei case de pensiune. Ca dividende au fost distribuite 180 cor. pe active, ca și în anul trecut.

Reservele diferite se urcă per 31 dec. până peste 89 milioane cor. și anume: Reser-
ve pentru premii (cu detragerea contra-asigurărilor) cor 75,889.676, rezerve subsidiară pentru premii cu scopul scăderii percentelor cor 1,700.000; rezerve pentru câștiguri cor 4,413.341, și rezerve pentru oscilarea cursului cor 4,250.017.

Damele Engleze, nici odată nu folosesc cremă, ci lapte de castraveți, care se poate căpăta în calitate veritabilă engleză în farmacia lui Balassa K. Budapesta, Erzsébetfalva. Are efect necondiționat sigur și este un mijloc cosmetic inofensiv, care deja după-o scurtă folosire îndepartează alunitele petele de ficat, zgrăbunțele nutesseri, și tot felul de impurități faciale, dând teantului un aspect tînêresc și viori. Să fim cu atențiune, ca pe fiecare flacon să se poată ceti numele lui Balassa. Un flacon 2 cor., săpun de castraveți veritabil englez 1 cor, pudră de castraveți 1 cor. 20 banl. Se poate căpăta în ori-care farmacie; prin poștă se trimite de către farmacistul Balassa Kornél, Budapesta, Erzsébetfalva Deposit principal la farmacia lui Földes Kelemen, și drogueria lui Vojtek és Veisz.

P. T. Am onoare a vă avisa, că în Becicherechul mare (Nagy-Becskerek) Strada Gimnasiunului Nrul 473/6 mi-am deschis cancelaria advocațională. Cu toată stima *Dr. Dimitrie Ghioroiu* avocat.

Un candidat de avocat perfect în stil român și maghiar se primește momentan pe lângă condițiuni foarte favorabile în cancelaria avocatului *Dr. Mátyás Lázár*, Sibiu, strada Urezului Nr. 11. 874.

La subscrierul se pot căpăta soiuri alese de altoi de vie: 1500 altoi cu rădăcini, și 3500 fără rădăcini. Intre aceste sunt 2000 soiuri de masă.

Preț estin.

DEMIAN VITERAN,

econom. nr. c. 100. 370 1—3

Maderat (Magyarát com. Arad).

Am onoare a aduce la binevoitoarea cunoștință a p. t. public, că pe Strada **Kossuth Nr. 43 în Arad** a trecut în posesiunea mea

prăvălia de faur

(mai înainte a lui **Stamberger Jozsef**)

După o experiență de mai mulți ani câștigată în faabrici din Budapesta și Viena, am ajuns în plăcuta situațiune să pot îndeplini tot felul de lucrări dela cele mai simple până la cele mai complicate prompt și pentru prețuri foarte culante.

Rugând binevoitorul sprijin al onor. public, rămân Cu deosebit respect:

Végh István

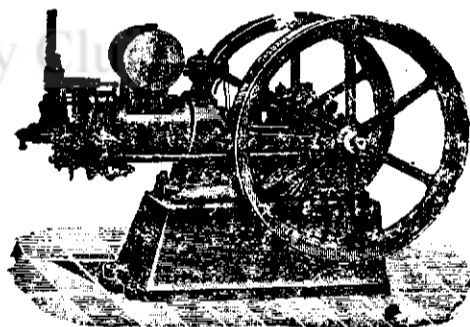
măstru măsur.

837

Birou de mecanica și atelier de mașini.

Intreprindere de instalațiuni de gaz și apaducte.

BEER ISTVÁN

inginer privat.

318

TEMESVÁR-JÓZSEFVÁROS, Küttl-tér

Tot felul de instalațiuni de iluminare de ori-ce sistem, deposit de reflectori, instalațiuni de băi și closete.

Executare specialistă de reparațiuni de mașine și cazane.

Planuri și bugete gratuite.

Numărul Telefonului 86.

Biroul de credit reforme și de încasare Seidl és Matiegka

Temesvár-Józsefváros, Küttl-tér 3 szám. dă informațiuni și deslușiri confidentiale atât în afaceri deosebite cât și despre lucruri grivate de pretutindeni în țeară și străinătate, în modul cel mai conștiincios și discret.

Primește

319

contra honorar moderat afaceri de încasare dela comercianți și industriași, încasarea pretensiunilor dubioase pe cale pacinică ori procesuală, mai departe

mijlocește

afaceri de împrumut și financiare, achitări de datorii, precum și vinderea și cumpărarea de bunuri și esități.

Escompturi de cambii. Losuri în rate.

Editor-proprietar: *George Nichin*

Redactor responsabil: *Ioan Bescu-Sîrlău.*

Nr. telef. pentru oraş şi comitat 509

Imprumut de bani cu amortisare

de 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40 şi 50 ani
pe mosii cu amortisare de capital şi de interese corespunzătoare de 4⁰/₁₀₀ şi 4¹/₂⁰/₁₀₀,
pe case în Arad | de 4¹/₂ — 4³/₄⁰/₁₀₀.

Credite pentru zidirea de case noi.

Institutul pentru credit fonciar din Sibiu

m'a însărcinat singur pe subscrierul cu mijlocirea afacerilor de împrumutare în Arad, comitatul Aradului şi în cercurile Gyula, Csaba, Bichis şi Orosháza din com. Bichişului. 215

Împrumuturile institutului din Sibiu şi până aici erau foarte căutate, iar în timpul din urmă tabelele au devenit atât de estive, încât sunt şi de cât împrumuturile dela institutele din capitală mai considerabil de favorabile.

D'aci înainte mă voi nizu şi mai mult să servesc publicul cu afaceri de împrumuturi cât se poate mai iute, punctual şi mai prompt. Şi până aici firma mea a fost cea mai solidă şi recunoscută ca cea mai deamă de încredere.

Spese anticipative nu sunt, ba anticipez şi spesele de intabulare şi îndeplinesc convertirile.

Representanţa pentru mijlocirea de împrumuturi a institutului de credit fonciar din Sibiu a lui

SZÜCS F. VILMOS

ARAD, Boros-Béni-tér 22 szám.

Primeşte pe lângă onorar acuisitori de afaceri abili şi demni de încredere.

Cereţi catalogul de preţuri!

Telef. p. com. 395.

Telef. p. oraş 395.

Recomand

347

domnilor voluntari

magasinul meu de uniforme militare

din care ies cele mai

elegante şi cele mai fine uniforme

pentru

— soldaţi de ori-care armament. —

Sugár József

croitor de uniforme pentru soldaţi şi haine engleze pentru domni.

ARAD, Andrásy-tér 20 sz.

La cerere trimit în provincie pe încredinţatul meu ca să ia măsură.

Cereţi catalogul de preţuri.

Cursul pentru pregătirea mai departe a tinerilor al lui

CZOBOR OTTO, ARAD.

Pregăteşte pentru examenul de admisiune la obţinerea dreptului de voluntariat.

În curs funcţionează profesori de forţă. De plasarea elevilor din provincie se îngrijeşte direcţiunea cursului.

La cercetări serveşte cu informaţiuni

CZOBOR OTTÓ

358

conducătorul cursului.

— Kossuth-utca Numărul 41. —

Kőszeghy Sándor

tinichier.

Arad, Boros Béni-tér 16.

(Casa Vanicsek)

Primeşte tot felul de lucru de tinichea, (reparări de apeduct) dela execuţia cea mai simplă până la cea mai artistică. Ori-ce reparaţie se face prompt şi grabnic. 335

— Lucru remarcabile de specialitate, preţuri culante. —

KALMÁR JÓZSEF

prăvălie de aparate electrice.

ARAD, Salacz-utca 2.

341

Are în deposit:

bicicle de primul rang

precum şi toate părţile constitutive pentru bicicle, gumii şi lămpi de acetylen!

In atelierul său

reparează, transformă şi măreşte bicicle cu roate mobile.

Primeşte emailarea de bicicle în foc, nichelarea părţilor constitutive de bicicle, sau ori-ce reparaţiuni de felul acesta.

— Condiţiuni de plătire favorabile. —

Montează:

telefoane cu încopelare de cerc ori catrală.

Telefoane mici de case, instalări de clopoşele electrice, ori repararea acestora.

— Preţuri culante. —

Are în deposit:

Maşini de cusut SINGER

Maşine cu suveică rotunda sistem Singer ori maşini de cusut pentru odăi.

In atelierul său

se primeşte tot felul de reparaţiuni aparţinătoare acestei branşe.

Se primeşte reparaţiuni de maşine de brodat în rate favorabile lunare.

Nr. Telefonului pentru oraş şi comitat 242.